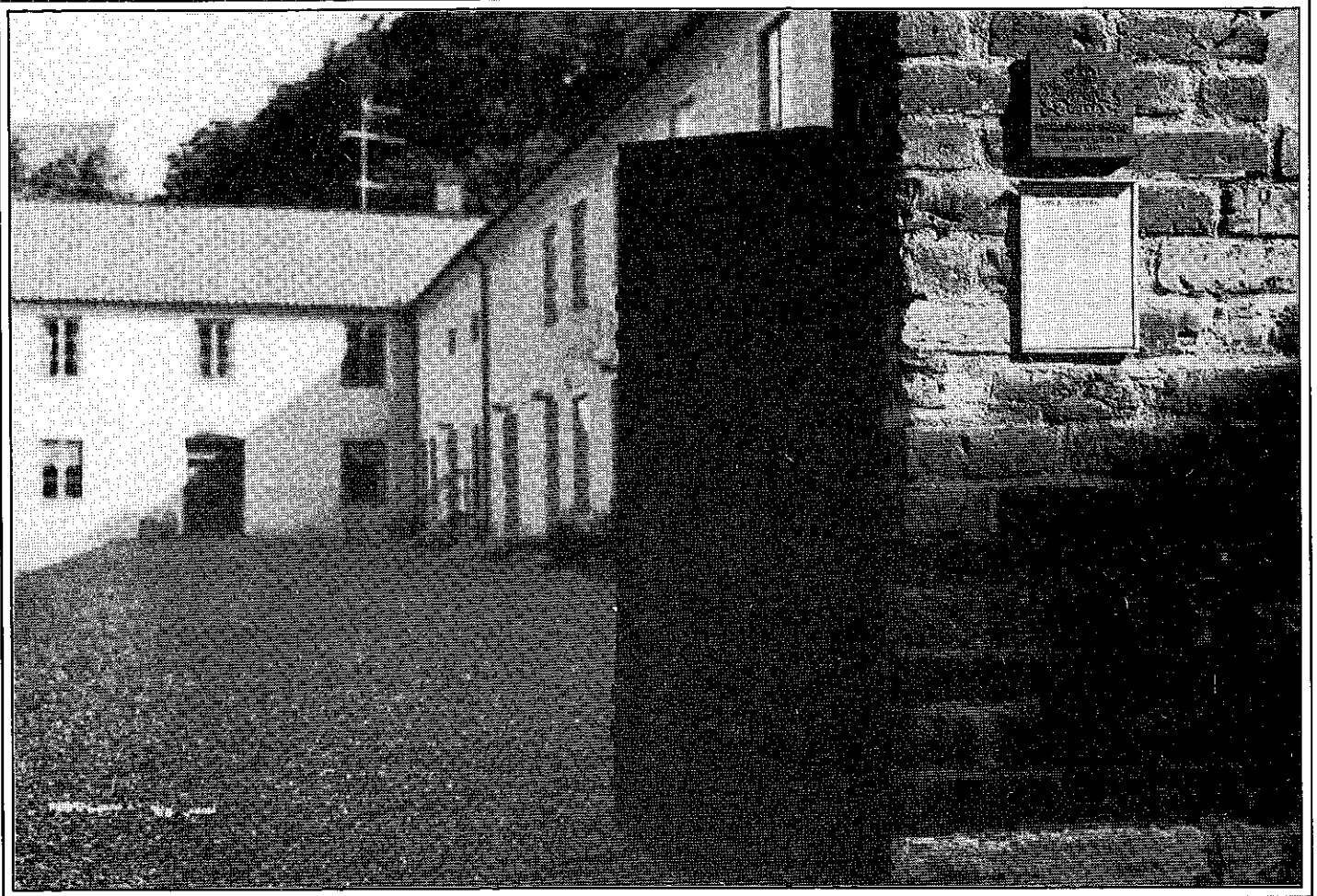
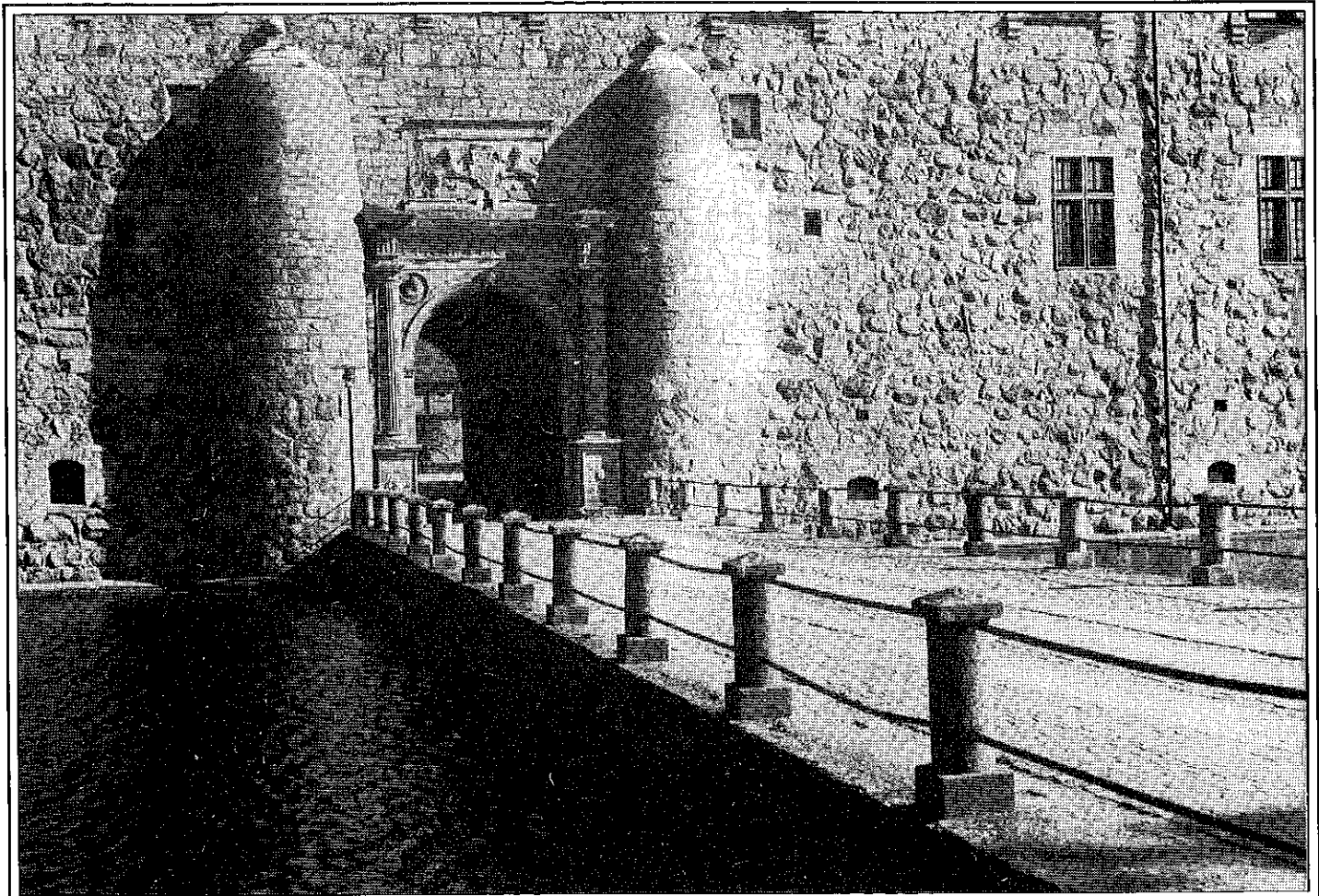

Vadstena Gamla Teater

Vadstena Slott

Vadstena Gamla Teater
MESSALINA
Musik Carlo Pallavicino, Venedig 1680

Den fördömda maktlystnaden eller Den förförde

CLAUDIUS

Musik Reinhard Keiser, Hamburg 1703
Vadstena Slott

Två operor om kejsarparet Claudius och Messalina presenteras parallellt i detta program.

Översta delen

"Messalina" av Carlo Pallavicino, 1680

Första framförandet i modern tid söndagen den 16 juli 1989 kl. 19.30 på Vadstena Gamla Teater.

Föreställningsdagar: 15 (gen.rep.), 16, 18, 19, 20, 22 juli kl. 19.30

23 juli kl. 18; 25, 26, 28 och 29 juli kl. 19.30; 30 juli kl. 14.

Undre delen

"Den fördömda maktlystnaden eller Den förförde Claudius" av Reinhard Keiser, 1703.

Första framförandet i modern tid söndagen den 30 juli 1989 kl. 19.30 på Vadstena slott.

Föreställningsdagar: 29 (gen.rep.) kl. 14, 30 juli kl. 19.30; 1, 2, 4, 5, 6, 8, 9 och 10 augusti kl. 19.30.

English text see pages:

5, 6, 9, 14, 15, 16, 17, 26.

FOTOGRAFERING OCH BANDUPPTAGNING FRÅN SALONGEN ÄR EJ TILLÅTEN

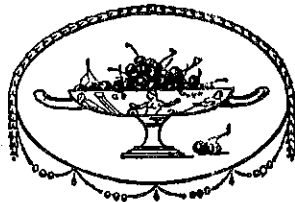
Videinspelning görs av Erik Sandström på Gamla teatern 19 och 20 juli och på slottet 2 och 4 augusti.

KAFFESERVERING

Gamla teatern - Stures Kiosk

Vadstena slott - Gamla konditoriet

Rökning är förbjuden både på Gamla teatern och på slottet

ETT STORT TACK

för välvilligt bistånd riktar vi till

Kgl. Teatern och Kgl. Dramatiska Teatern i Stockholm,

Kgl. Musikaliska Akademien och Operahögskolan i Stockholm,

Malmö stadsteater och Studiotatern i Malmö,

Östgötateatern, Uppsala stadsteater, Vadstena folkhögskola och Musikbörsen i Motala

samt till alla de företag och enskilda entusiastiska personer.

som på olika sätt hjälpt oss.

Anslags- och bidragsgivare

Till Vadstena-Akademiens verksamhet 1989 har anslag erhållits

från Utbildningsdepartementet, Vadstena kommun och Östergötlands läns landsting.

Bidrag har även erhållits från The British Council i Sverige,

Föreningen Vadstena-Akademiens Vänner samt från de olika företag som annonserar i detta program.

Föreningen Vadstena-Akademiens Vänner

Med stor entusiasm har föreningen Vadstena-Akademiens Vänner följt och medverkat till akademiens utveckling. För att bidra till att trygga den fortsatta verksamheten instiftade föreningen vid akademiens 25-årsjubileum 1988 **Vadstena-Akademiens jubileumsfond**. Alla bidrag (även årsavgiften 100 kr 1989) emottas tacksamt på postgiro 28 37 74-8 eller bankgiro 199-8517. Vänmedlemmarna — idag drygt 500 — får i april varje år **först av alla** hela sommarprogrammet. Årsmötet, som blivit ett av sommarens mest eftertraktade arrangemang, äger i år rum 5 aug. Då berättar några av konstnärerna om arbetet bakom operan "Claudius". Då åter man också middag tillsammans och ser föreställningen på slottet.

Administrativa medarbetare, kassör, vaktmästare, inspelningstekniker, lokalvårdare m.fl.

Gunnar Lande, Margot Lande, Terese Lindström, Bo Lundhquist, Camilla Paulsson,

Tor Sigvardsson, Marie Wisén och Astrid Lande (administrativ ledare och producent).

16—30 juli 1989

VADSTENA GAMLA TEATER MESSALINA

Musik Carlo Pallavicino. **Libretto** Francesco Maria Piccioli. **Översättning** Per-Erik Öhrn.
Dirigent, musikalisk edition Graham Treacher. **Musikalisk instudering** Karin Ivarson, Henrik Löwenmark.
Regissör Nils Spangenberg. **Koreograf** Åsa Bogegård. **Scenograf** Adele Ånggård.
Peruk och smink Robin Karlsson. **Ljus** Lars Wassrin.

Scenbilder: Adele Ånggård, Anna-Lena Hansen, Inger Broström, Jan Edlund (dekormålare), Johan Mansfeldt (scenografpraktikant, snickeri, dekorkonstruktioner), George Hållbus (snickeri), Martin Ljungberg (dekorkonsult). **Masker:** Julia Ahumada, Inger Broström, Mustafa Yayik. **Scenteknik:** Åsa Jarnås, Camilla Paulsson (kostymsömnad), Camilla Karlsson (maskör), Lars Anderberg (ljus), Tove Sjögren (regiassistent, scentekniker), Inger Broström (rekvisita mm), Johan Mansfeldt (scenmästare). **Notkopiering:** Kristin Aabel. **Instrumentteknik:** Staffan Sjöstrand.

30 juli — 10 augusti 1989

VADSTENA SLOTT

Den fördömda maktlystnaden eller Den förförde

CLAUDIUS

Musik Reinhard Keiser. **Musikalisk edition** Anders Wiklund. **Libretto** Hindrich Hinsch. **Översättning** Iwar Bergkwist.
Dirigent Alan Hacker. **Musikalisk instudering** Lotta Larsson, Cathy Graham.
Regissör Åsa Melldahl. **Koreograf** Åsa Bogegård. **Scenograf** Tore Saether.
Peruk och smink Robin Karlsson. **Ljus** Lars Wassrin.

Scenteknik: Marie Östling, Helena Agnemar (kostymsömnad), Ann-Sophi Jansson (maskör), Theresia Schütz (maskörpraktikant), Lars Anderberg (ljus), Jan Johansson, Magnus Kaplan (snickeri), Ulrika Wolff (rekvisita, scenografassistent), Margot Lande (scenmästare). **Notkopiering:** Erik Frieberg. **Instrumentteknik:** Staffan Sjöstrand.

*Länets bank stöder
Vadstena Akademiens
verksamhet*

Östgöta Enskilda Bank

Grundad 1837

Två operor om kejsarparet Claudius och Messalina.

Vadstena Gamla Teater

Messalina, gemål till Claudius, mest känd som en exempellös femme fatale. Hennes lösaktighet och erotiska eskapader är omtalade. Men hon ägde stor viljestyrka och en betydande förmåga att styra Rom genom sitt maktspel.

Messalina, spouse of Claudius, mainly known as an unequalled femme fatale, notorious for her lewdness and erotic escapades. She also was extremely strong-willed and more or less governed Rome through intrigue.

Carlo Pallavicinos opera "Messalina" från Venedig 1680 har stämning av maskspel och karneval. Gestalterna är ombytliga och mångtydiga. Det viljelösa offret blir i nästa ögonblick en grym tyrann. Den liderliga bedragerskan blir en lurad moralant. Man är aldrig säker på vilken sida av människan som skall framträda. Mask tas på och av. Hur många bor i varje figur? Det får vi aldrig veta. Det ges inget definitivt slut och inga förklaringar. I sin fragmentariska stil och med sina snabba förändringar i skeenden och stämningar, sin rapsodiska musikstil, där korta recitativ, arior, danser och ritorneller ilar förbi är operan ett alldeles modernt konstverk.

Carlo Pallavicino's opera "Messalina", written in Venice in 1680, has an atmosphere of both masque and carnéval. The characters are changeable and many-faceted. The weak-willed victim instantly turns into a cruel tyrant and the lewd adulteress becomes a deluded prig. One is never quite certain which aspect of the character will appear next. Masks are donned and doffed. How many personalities are contained in each figure? We will never know. There is no definitive ending and no explanations are given. With its fragmentary style — rapid changes of mood and action and its rhapsodic musical construction with a continuous flow of short recitatives, arias, dances and ritornellos, this opera is a thoroughly modern work of art.

Nils Spangenberg regisserar, en ung nyfiken regissör som gjorde den bejublade uppsättningen av Judith och Holofernes i Vadstena för några år sedan. Dirigent är Graham Treacher, en engelsk barockvirtuos, cembalist och ledare av den kända Amati-ensemblen. För dekor och kostym svarar Adele Ånggård, en av våra skickligaste barockscenografer med ett stort antal både moderna och historiska uppsättningar bakom sig i många olika länder. Hon målar två nya världar för Gamla Teatern, två scenbilder inspirerade av gamla förlagor och framställda på ett konstfullt och tidstroget sätt. En festföreställning för öga och öra kan vi utlova på **Vadstena Gamla Teater**.

The producer is Nils Spangenberg, who was responsible for the much-applauded 1987 production of Ian McQueen's "Judith and Holofernes" in Vadstena. English baroque virtuoso, harpsichordist and leader of the well-known Amati ensemble Graham Treacher conducts. Sets and costumes are in the hands of Adele Ånggård, one of Sweden's most skilful baroque stage designers, with a great number of both historical and modern productions to her credit, both at home and abroad. Inspired by historic originals, she has conjured up two new worlds for the Old Theatre, two different and exquisitely designed sets.

We can promise you a feast both for eye and ear at Vadstena's Old Theatre.

Vadstena Slott

Claudius, romersk kejsare (10 f.Kr.—54 e.Kr.), var rikt begåvad och mångkunnig, men hans lyten fick honom att verka löjlig och dum. Hans svaga viljestyrka emotsågs av hans lyckosamma år som romarrikets kejsare.

Claudius, Roman emperor (10 B.C.—54 A.D.), was despite his many talents and great knowledge regarded as a ridiculous fool due to his bodily defects. His reputed lack of will-power is contradicted by his long reign as emperor of the Roman empire.

Reinhard Keiser, en mästare från Hamburg-barockens glanstid, har skrivit operan **"Den fördömda maktlystnaden eller den förförde Claudius"**, 1703. Operan är mer historiskt anknuten än Pallavicinos. I operan förekommer förutom kejsarparet namnen på flera figurer, som fanns vid hovet i Rom. Två ministrar, som ursprungligen var frigivna grekiska slavar, Narcissus och Pallas, hör till intrigmakarna. Operans kulmen är det beryktade bröllop, som Messalina lät fira med sin älskare Gajus Silius och som blev slutet för henne. Komplotten avslöjades och hon avrättades innan Claudius hann förlåta henne. I operan får han tid till det och den slutar istället med tillrättavisning och försoning. Här finns en begynnande trovärdig psykologisk gestaltning, men också starka in-

Reinhard Keiser, a master of the Hamburg baroque era is the composer of "The damned lust for power" or "The seduction of Claudius" from 1703. This opera is closer to its historical background than Pallavicino's version. In addition to the royal couple, several of the characters in the opera were actually present at the Roman court. Two ministers, former Greek slaves by the names of Narcissus and Pallas, were among the conspirators.

The climax of the opera is the notorious wedding of Messalina and her lover Gajus Sillius, which brought about her downfall. The plans were revealed and Messalina was executed before Claudius was able to pardon her. In this version, however, he intervenes and the opera ends with reprimand and reconciliation. Here are both the rudiments of believable psychological

slag av fantasi och magi. Passionens eld, som tycks ligga bakom det mesta av maktlystnaden, driver en besatt kvinna att hemsöka både paradiset och underjorden för att bli kvitt sin olyckliga kärlek. Så vävs häxkonst, galenskap och politik ihop till ett omväxlande och spänningsfyllt stycke musikkdramatik.

Alan Hacker, världsberömd engelsk klarinettist och dirigent, framträder på en av sin mammas gator som barockmusiker. Han har tidigare gästat Norrlandsoperan med stora framgångar i Den bergtagna och Hästen och gossen. Åsa Melldahl, kvinnligt registjärnskott, gör sin andra operauppsättning. Scenografen Tore Saether förändrar **Bröllopsalen på Vadstena slott** på ett nytt och ännu oprövat sätt — trots Vadstena-Akademiens 25-åriga existens.

characterization as well as strong elements of fantasy and magic. The fire of passion — seemingly behind most of the lust for power — drives a woman to haunt both heaven and hell before she can be freed from her unhappy infatuation. Thus elements of black magic, the absurd and political intrigue are woven together to create an exciting musical drama. Alan Hacker, world-famous clarinettist and conductor is no stranger to the genre. In Sweden he has also conducted at Norrlandsoperan in the much-acclaimed productions of "Den Bergtagna" and "Hästen och gossen". Åsa Melldahl, rising star producer, makes her second foray into opera. Stage designer Tore Saether transforms the Bridal Hall of Vadstena Castle in a new and original way — despite 25 years of productions by the Vadstena Academy.

BAROCK ENSEMBLE

med tidstroga instrument/on instruments true to the period
under ledning från cembalon av/directed from the harpsichord by

GRAHAM TREACHER

Violin

konsertmästare/leader
Anna Lindal

Peter Gardemar Øystein Grov Olof Ericsson

Viola

Annika Marell Viktor Lius

Violoncell/Violoncello

Anders Modigh

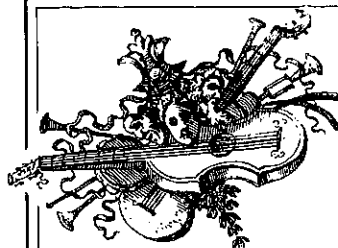
Violone/Kontrabas/Double-bass

Love Persson

Teorb, luta/Theorbo, lute

Sven Åberg

Vadstena Slott

BAROCK ENSEMBLE

med tidstroga instrument/on instruments true to the period
under ledning av/directed by

ALAN HACKER

Violin

konsertmästare/leader
Ulrika Wahlberg

Pär Näsborn Marie Louise Marming
Maria Hulthén Gunlög Brandin

Viola

Michaël Larson Eva Haglund

Violoncell/Violoncello

Annika Stiernlöf Eva Lundgren-Klingfors

Kontrabas/Double-bass

Christer Furberg

Blockflöjt/Recorders

Halfdan Bleken Svein Egil Skotte

Oboe

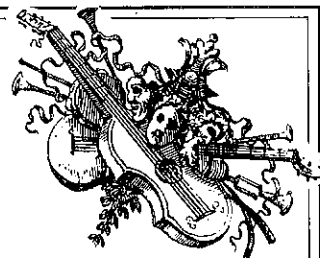
Pascale Haag Lars Henricsson

Fagott/Bassoon

Mats Klingfors

Cembalo/synthesizer/harpsichord

Lotta Larsson

Pallavicino och den senvenetianska operan

Vadstena-Akademien har i sin forskning belyst olika stilarter och stilarter inom den italienska operan. Under 1600- och 1700-talen var de olika stilarna bundna till vissa centra som Rom, Venedig, Neapel, Wien, Hannover och Dresden.

Inom den komiska operan har vi lyft fram (1) de första komiska operorna i Rom, (2) det komiska intermezzot i Venedig och (3) den neapolitanska opera buffan.

Den senvenetianska operan under 1600-talets slut är mycket lite spelad men desto mer musikvetenskapligt undersökt. Män som Simon Worsthorne, Nino Pirotta och Hellmuth Christian Wolff har gjort ett pionjärbete.

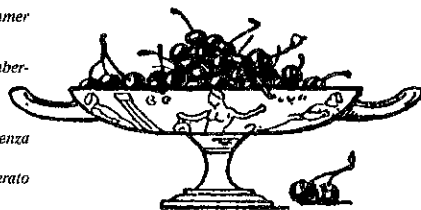
En av de mera betydelsefulla komponisterna under denna venetianska epok är Carlo Pallavicino, född i trakten av Brescia, troligen omkring 1630. Han debuterade som operakompositör i Venedig 1666 och utnämndes senare till förste Vice-Kapellmeister, sedan Kapellmeister efter

Johann Joseph Fux, i Dresden. Under hela sitt liv bodde han omväxlande i Italien och Dresden. Hans operor hade stora framgångar i Italien och framfördes i städer som Bologna, Modena, Neapel och Rom.

Vadstena-Akademien har i år valt en opera av den sene Pallavicino: *Messalina* (1680). Här kan man skönja en ny utveckling. Borta är den tvådelade da-capo-arian och ett ensidigt användande av recitativo semplice som var vanligt för tiden. Istället brukas en tredelad ariaform och arioson. Det är främst när det gäller de senare som Pallavicino visar sin musikdramatiska styrka: här skapas ett effektivt ordmåleri, långa expressiva fraser över en baslinje med en för tiden ovanligt mättad harmonik. Härigenom får också orkestern en mer framträdande roll än tidigare och Pallavicino skriver ofta i femstämmig sats. Hans musik visar verkligen att det inte är öde land mellan Cavalli och Scarlatti i den italienska operan.

Anders Wiklund
forskningsledare
"opera-arkeolog"

- Not. 1: 1970 V. Mazzochi/M. Marazzoli: *Il Falcone/Fulken* (1639), som anses vara den första komiska operan.
1971 A.M. Abbadini/N. Marazzoli: *Av ont kommer gott/Dal male il bene* (1653)
- Not. 2: 1986 Barocka upptåg: A. Scarlatti: *Palandrana é Zamberluccho* (1716)
G. Orlandini: *Serpilla é Bacocco* (1719)
- Not. 3: 1974 D. Cimarosa: *Bruden som försvann/Lo sposo senza moglie* (1784)
1987 D. Cimarosa: *Den gifte stackar'n/Il marito disperato* (1785)

Vadstena Slott

Keiser och den tyska barockoperan

Från 1690-talet fram till slutet av 1730-talet var Hamburg den tyska barockoperans huvudstad. Där byggdes 1677 en stor teater vid Gänsemarkt, inte långt från den nuvarande Staatsoper. Den inte särskilt vackra byggnaden hade en väl tilltagen scen med ett avancerat scenmaskineri vilket var absolut nödvändigt för barockens operaframföranden.

De tidiga barockoperorna hade oftast bibliska motiv med en hel del folkliga inslag. Musiken var influerad av italiensk opera, men till en början i förgrovd form. Det italienska inflytandet blev med tiden alltmer dominerande, men vid sekelskiftet 16—1700 gjorde sig en fransk stil från Lully påmind. Den dåvarande ledaren för Hamburgoperan hette *Johan Sigismund Kusser*. Han hade tillbringat några år i Paris och tagit starka intryck av fransk instrumentalmusik. Detta inflytande märks i den samling med sex overtureer liksom i de operapartiturer av Kussers hand som finns bevarade. Den varierande instrumentationen kontrasterar mot den rådande italienska musikstilen.

När operahuset vid Gänsemarkt invigdes 1678 var *Reinhard Keiser* endast fyra år. Hans far, som var organist och kompositör i Teuchern, lämnade tidigt sin familj. Den knappt elvaårige Keiser sattes 1685 i Thomasskolan i Leipzig där han tillbringade sju år. Efter skoltiden fick han anställning vid hovkapellet hos hertigen av Brunswick.

I Brunswick möttes Reinhard Keiser och Johann Sigismund Kusser. Kusser hade 1690 utnämnts till hovkapellmästare. Det är troligt att Kusser uppmärksammade den begåvade ynglingen, och det är här vi finner de första spåren av hans operaproduktion. 1694 flyttar Kusser till Hamburg och övertar ledningen för teatern där. Keiser utnämns samtidigt till Kammerkomponist hos hertigen. Keiser skriver ytterligare några operor för Brunswick men han uppmärksammas också i Hamburg. 1694 och 1696 har två av hans operor stor framgång där. Från 1695 finns Keiser i Hamburg, där han med en del avbrott kommer att tillbringa återstoden av sitt liv.

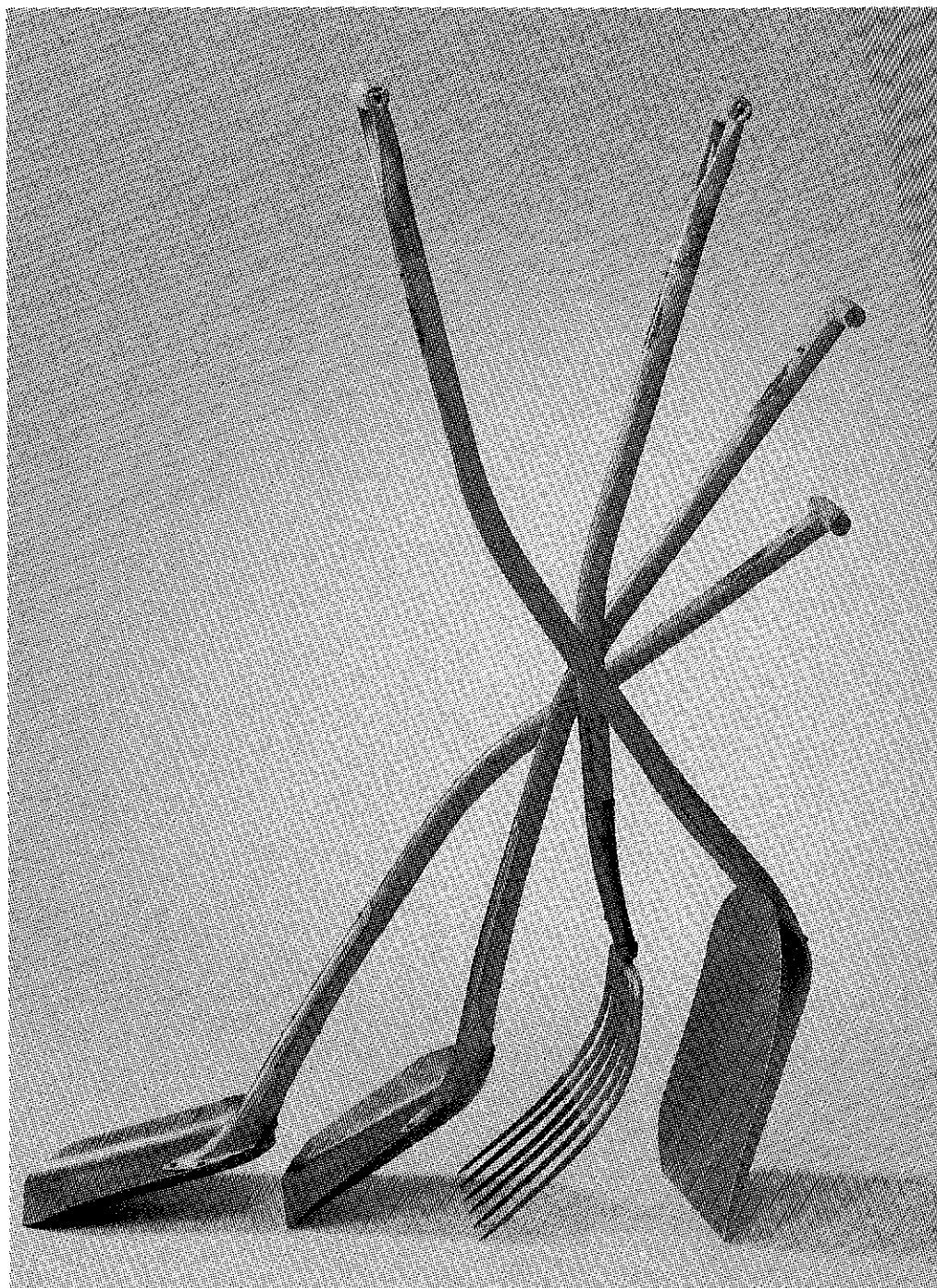
Kusser efterträddes redan 1695 av Gerhard Schott som 1697 anställde Keiser som kapellmästare vid Gänsemarkt. Den första opera Keiser lät framföra var *Der geliebte Adonis*.

Vid Schotts död 1702 leddes teatern först av hans änka men snart överlämnades ledningen till Keiser, som tillsammans med en viss Drüsicke med växlande framgång ledde teatern fram till påsken 1707. Keiser skrev under den tiden sju operor. Samtidigt uppfördes också de första operorna av Johann Mattheson och Händel. En av de operor som framfördes 1703 var *Die verdammte Staat-Sucht, oder Der verführte Claudius*, som blivit 1989 års slottsprojekt i Vadstena.

Forts. sid 11

Arbeta med list och lust!

Att arbeta med handredskap var tidigare ett slitsamt jobb. Men det var före Ergonomica! Den nya, unika redskapsserien underlättar arbetet betydligt. Redskapen är utformade i samråd med medicinsk expertis och anpassade efter människans kroppsbyggnad. Därför ger redskapen en bättre arbetsställning och en riktigare arbetsteknik, som skonar rygg och leder. En lustfylld metod att jobba listigt.

ERGONOMICA
Ryggraden i morgondagens redskap.

Där maskiner inte räcker till.

NORBERGS
MOTALA

Vintergatan 7, 591 32 Motala.
Telefon 0141-500 65.

Stämning av venetiansk karneval / A flavour of the Venetian carnival

I arbetet med "MESSALINA" slås man av hur annorlunda personerna är tecknade jämfört med dem vi är vana vid från dagens teater. Operans figurer är uttryck för olika karaktärsdrag snarare än logiskt ihopsatta personligheter. Masker används för att överdriva dessa särdrag och förstärka skillnaderna mellan figurerna, men den som att vi avsiktligt har lämnat maskerna ofullbordade, är man hela tiden medveten om vilka som döljer sig bakom dem. Maskerna bidrar också till den stämning av venetiansk karneval, som skapas i operan. I slutet av operan förvandlar de sig till gudar med hjälp av masker. Dessa är i själva verket renodlingar av mänskliga karaktärsdrag. I sista scenen förvandlas figurerna till maskerade gudagestalter, och de olika personlighetstyperna får då sin mest förädlade form. När man ritade operakostymer i 1600-talets Italien, var det inte så viktigt att vara historiskt exakt. Greker, romare eller afrikaner kunde gestaltas på många olika sätt, beroende på hur modet såg ut för dagen. Ofta nöjde man sig med små antydningar — en vacker drapering ledde tankarna till en romersk toga på en i övrigt fullt modern dräkt. Exotiska (dvs utomeuropeiska) kvinnogestalter fick ofta klänningar som var höga i midjan och gav ett ytterst lössläppt intryck bredvid de rådande snörliven och krinolinerna.

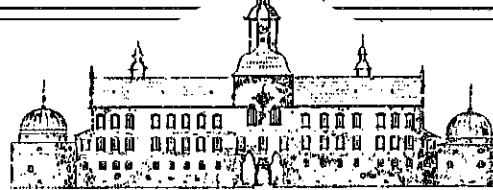
Vi har tagit oss friheten att tänka i samma banor som dåtidens kostymskapare.

In working with this opera, we have been struck by the difference in approach to the opera's characters, from those attitudes we have towards theatre character today. The people in the opera represent human characteristics rather than logical theatre personalities. In the opera they use masks both to enhance and to exaggerate their personal qualities in front of other characters. The mask is either an extended part of their personality or a deception in hiding themselves from others. We have also chosen to use masks to give a flavour of the Venetian carnival atmosphere, which so strongly dominates the opera. The characters are never so completely masked, that we are not aware of the personality behind the mask. Each mask has therefore very carefully been made incomplete. When at the end of the opera, they take on the form of Gods with masks, they are in fact putting on the ultimate form of that quality they represent in the opera. Historical accuracy was not viewed with the same importance in 17th century Italy as it is today. In studying the shapes of costume given to Greek, Roman or African characters in the theatre of this period, there is a wide variation in the style of dress. Very often it is based very freely on the cut of the costume of the period. A Roman may be represented with just a sweep of cloth to suggest a toga. Women repeatedly can be seen in high waisted dresses which seemed to represent any nationality outside Europe. They served to give a sense of the exotic and foreign to people whose everyday dress was the tight bodice and full skirt.

We have taken the liberty to think in the same terms as they did, in our approach to style and period.

Adele Änggård — Nils Spangenberg
scenograf/scenographer — Regissör/producer

Vadstena Slott

Erotiken hotar maktens strukturer

Under århundradet före kejsar Claudius' regeringstid, omkring Kristi födelse skakades Romarriket av en rad uppror, framför allt från de tyska stammarnas sida. Romarna led nederlag i flera fältslag, men under Claudius' ledning upplevde kejsardömet en tid av stabilitet och uppbyggnad.

När Keiser skapade sin opera om Claudius 1703 var Tyskland uppdelat på en mängd smårika. Westfaliska freden drygt femtio år tidigare hade definitivt gjort slut på de kejsarliga centraliseringsplanerna. Trettioåriga kriget halverade Tysklands befolkning och tillsammans med splittringen i småstater hotade befolkningsminskningen själva det tyska språkets ställning som riksspråk och förvandlade det till ett språk av bondedialekter. Bildat folk talade franska med varandra. Hamburg var en av de fria Hansastäderna och även om det sista hansamötet hölls 1669, behöll Hamburg sin självständiga ställning till långt in på 1800-talet. Detta befrämjade stadens konstliv i en omgivning av små slutna och kulturellt fattiga kungadömen.

"Den fördömda maktlystnaden eller den förförde CLAUDIUS" är skriven med tanke på en teater som kräver stora tekniska och scenografiska resurser. Man tänker sig gärna de stora kulisserändringarna, eldarna, solen som går upp och ner, åskan som går, vågorna som rör sig. Men det innehåll Keiser förmedlar handlar säkert mer om hans egna iakttagelser av de politiska och erotiska intrigen i hans eget samhälle, än vad det säger om den historiska personen Claudius och hans hov. Han berättar för oss i ett sommarskönt Sverige i slutet av 1900-talet, den urgamla historien om Kärleken och Makten. Om hur kärleken blir en bricka i det politiska spelet och hur de erotiska relationerna kan hota maktens strukturer i ett bestämt ögonblick, som en krusning på den opersonliga maktens spegelblanka yta. Är det verkligen så att den styrande klickens i regeringen binds samman av privata band, inte av politiska?

Det är denna berättelse vi vill förmedla på Vadstena slott i år, och vi gör det med de scenografiska resurser som är vår tids och låter förhoppningsvis sångarna och musikererna få huvudstämman.

Åsa Melldahl — Tore Saether
regissör — scenograf

BOXHOLMS AB

KONCERNEN

BOXHOLM KALLDRAGET STÅL AB

BJÖRNEBORGS JERNVERKS AB

BOXHOLM OST AB

SONOFORM AB

Vadstena Slott

Forts. från sid 7

Efter att ha blivit befriad från ekonomiska och administrativa plikter ägnade sig Keiser åren 1707 och 1708 åt kortvariga engagemang vid olika hov i Holstein och trakten kring Hamburg. Vid Gänsemarkt spelade man under denna tid operor av Händel och Graupner. Den sistnämnde kom Keiser senare att samarbeta flitigt med.

1709 återvänder Keiser till Hamburg som frilansande kompositör-kapellmästare. Fram till 1718 skriver han ett tjugofemtal nya operor och bearbetar några gamla i samarbete med Graupner. Keiser låter under den här tiden också tala om sig som kyrkocomponist. Han tonsätter Brockes passionstext *Der für die Sünde der Welt gemartete und sterbende Heiland Jesus*. Här visar sig en annan sida av hans musikdramatiska produktion: passionsoratoriet. Åren 1712 till 1721 skriver han ett flertal sådana verk, vilka utövar en inte obetydlig påverkan på Bachs passionsstil. Han medverkar också med kommentarer i Matthesons *Das neu-eröffente Orchestra*.

Keisers sista år

Efter ett nytt ledarskifte vid operascenen i Hamburg tvingas Keiser på nytt ut för att tjäna sitt uppehälle. Han vistas en längre tid i Stuttgart och är nära att få en kapellmästartjänst hos hertigen av Württemberg. Men strax före tillsättningen förbigås han av en italienare. I augusti 1721 återvänder han till Hamburg, men där har tiden börjat gå ifrån honom. Telemann har blivit ledare för musiken i stadens fem kyrkor och Generalmusikdirektor, vilket

medför att Keiser endast kan räkna med kortvariga engagemang. Telemann hade också delvis övertagit ledningen för operascenen.

1722 befinner sig Keiser i Köpenhamn vid Fredrik IV:s hov. Han har med sig en dotter Sophie, som för 400 daler anställs som hovsångerska. 1724 debuterar hon i Hamburg i faderns opera *Cupido*. I Köpenhamn skriver Keiser ytterligare fem operor varav ett par är omarbetningar av äldre pjäser. Han får emellertid konkurrens av en annan kapellmästare, ironiskt nog med samma namn, Johann Kayser, och situationen blir ohållbar. Han vistas därför i den danska huvudstaden endast när hans operor uppförs. Tillbaka i Hamburg får han känna på hur det är att vara bortglömd. Under 1723 uppfördes inte en enda av hans operor, något som inte inträffat sedan 1708. 1725 möter han Johann Philip Praetorius, en jurist som också var en begåvad pjäsförfattare. Denne blev Keisers siste librettist som fram till 1734 förser honom med de operatexter som blir höjdpunkten på hans skapande. Här finner vi bl.a. revisionen av 1710 års *Der hochmütige Croesus* och *Der lächerliche Prinz Jodelt*.

De sista fem åren av sitt liv ägnar Keiser uteslutande åt kyrkomusik. Han dör i september 1739.

Die verdammte Staat-Sucht oder Der verführte Claudius

Hindrich Hinsch och Keiser hade samarbetat sedan 1696 och detta var Hinschs andra operatext för Keiser av totalt fyra gemensamma verk. I detta verk finner vi för första

Forts. sid 13

ART IN TECHNOLOGY

Det ryms en konst i Saab-Scantias teknologi – förmågan att tillvarata nästan ett sekels erfarenhet. Och förmågan att förstå och anpassa tekniken till människan.

Vår tillverkning av fordon inleddes på 1890-talet. Gripen har funnits i vår företagssymbol sedan 1900. Utvecklingen av flygplan startade i början av 1930-talet.

Idag spänner Saab-Scantias verksamhet över lastbilar, bussar, personbilar, flygplan och satelliter. Inom transport- och kommunikationsområdet är denna bredd unik.

Saab-Scantias symbol står för tradition, tekniskt kunnande och förnyelse.

SAAB-SCANIA
Leaders in specialized transport technology

Vadstena Slott

Forts. från sid 11

gången i en tysk barockopera arior till italiensk text. Enligt Hinschs förord till librettot kom detta initiativ från Keiser. Hamburgoperan hade tidigare, trots sina italienska stilideal, alltid tysk text. Den tradition som nu grundlades kom att kritiserats långt in på 1800-talet. Friedrich Chrysander tar till storsläggan i *Allgemeine Musikalische Zeitung* 1880: "man slog nu in på en väg som skulle göra den nationella operan bankrutt. Den italienska arian skulle bli förebilden och hindra varje självständig utveckling av den tyska operan." Chrysanders obefogade kritik skulle komma att prägla musikforskarnas bild av Keiser långt in på 1900-talet. Det är först under trettioalet som han värderats mer rättvist, med stöd också av samtida såsom Mattheson.

Hur fel Chrysander hade framgår när man studerar *Claudius* och övriga samtida verk. De flesta operor som framfördes i Hamburg under denna tid hade ett inslag av mellan 20 och 50 % italienska arior. I det tryckta librettot fanns dessutom alltid en tysk översättning. Ofta hade textförfattaren själv skrivit även den italienska texten, men ibland överfördes den från andra italienska operor och ändrades, om så var nödvändigt, för att passa in i den aktuella operan. I *Claudius* finns elva italienska arior av totalt 67.

Claudius uppfördes 1703 och 1726. Vid det senare tillfället gjordes en del ändringar. 23 arior togs bort, recitativa

skars ned, elva nya arior skrevs, varav två lånades från Zeno och Conti.

Keisers instrumentation

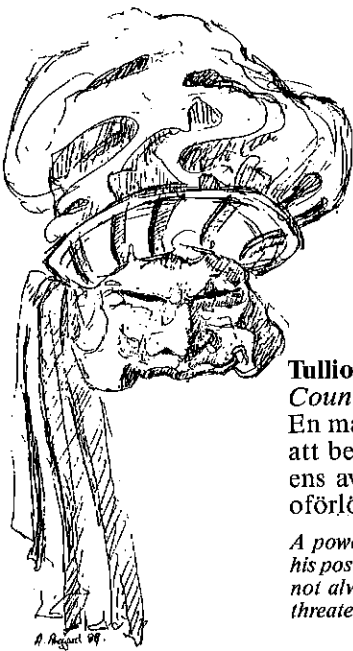
Musiken är typisk för musikdramatikern Keiser. Hans mest framträdande drag, vilket också särskiljer honom från hans samtida, är den dramatiskt inriktade instrumentationen. Den mycket höga standarden hos opera-orkestern vid Gänsemarkt möjliggjorde detta. Flera av musikerna var framstående på mer än ett instrument. Under de femtio år teatern existerade fanns inte mindre än 38 olika instrumenttyper representerade. Hos Keiser finns sex olika typer av instrumentering:

- 1) konsertanta inslag av tre till fem instrument av samma familj t.ex. fem fagotter eller tre flöjter som ackompanjering.
- 2) blandade konsertanta inslag: en aria i *Desiderus* ackompanjeras av tre oboer, violette, tre fagotter och continuo.
- 3) uppdelning av stråksektionen i kontrasterande grupper med olika artikulation, t.ex. en grupp av pizzicato mot en soloviolin arco och oboe.
- 4) små grupper av en eller två obligata instrument med orkester eller continuo.
- 5) uttryck som "con tutti li Stromenti", "tutti li unisoni", "violette all ottava bassa" osv.
- 6) udda instrument typ viola d'amore, zuffolo.

Forts. sid 21

Scenbilder i operan Messalina/S

Claudio, kejsare/Emperor (Jonas Degerfeldt)
En passionerad man som planlöst irrar från blomma till blomma. Impulsiv och omedveten tänker han blott för stunden. Trots sin position är han sålunda lättmanövrerad och blir ofta förd bakom ljuset.

A passionate man who aimlessly flits from flower to flower. Follows every impulse and lives for the moment. In spite of his position he is thus easily manouverable and often deceived.

**Tullio, kejsarens rådgivare/
Councillor to the Emperor** (Carl Unander-Scharin)
En maktlysten aristokrat. Ihärdigt strävar han efter att befästa sin ställning. Genomsådadar omgivningens avsikter men inte alltid kvinnornas ränker. En oförlöst kärlekslängtan får honom att vackla.

A power-hungry nobleman who constantly seeks to consolidate his position. Sees through the intentions of those around him but not always the plots of women. An unquenched thirst for love threatens his composure.

Floralba, Tullios maka/Tullio's spouse
(Ann-Sofi Härstedt)

En kvinna som är bunden av konventioner och räds varje förändring. När hennes välordnade tillvaro hotas dras hon förvirrad in i intrigen. Skuldbelastande utnyttjar hon kvinnorollen.

Bound by conventions, she dreads every change. When her well-ordered existence is threatened, she is drawn into the intrigue, albeit slightly confused. Tends to blame men for all evils.

**Erginda, Floralbas yngre syster/
Floralba's younger sister** (Karin Johansson)

Förklädd till man söker hon under namnet ALINDO efter sin älskade, den i hennes ögon svekfulle Tergisto. Hon idealiserar den uppoffrande, osinnliga kärleken men duperar skickligt omgivningen för att uppnå sina syften.

Disguised as a man with the name ALINDO, she searches for her beloved Tergisto, who she claims has deceived her. Idealizes love of the selfsacrificing and Platonic kind, but is no stranger to intrigue and deception.

	AKT 1	
Ett undangömt rum i palatset	Bild 1	S
Maskerad på Piazza del Popolo	Bild 2	S
Kejsarens tronsal	Bild 3	S
	AKT 2	
I trädgården	Bild 1	S
Ett rum med förmak i palatset	Bild 2	S
I dambadet	Bild 3	S
	AKT 3	
Utanför kejsarens avsides belägna lustslott	Bild 1	S
En sal i palatset	Bild 2	S
Natt på Mars-fältet	Bild 3	S

Resumé av operan Claudius/Sy

Kejsar Claudius (1)
(Greger Erdös) är gift med . . .

Messalina (2)
(Christina Falk).
Hon älskar i hemlighet . . .

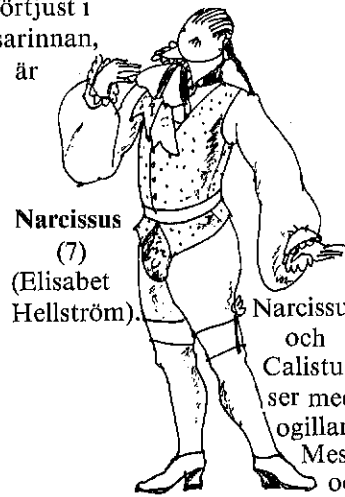

Claudius är blind för Messalinas otrohet. Han har nog med att styra romarriket, med att belöna dess hjältar, t.ex.

Curtius Rufus (6)
(Tomas Lind),
som också är förälskad i Messalina.

En annan, som är förtjust i kejsarinnan, är

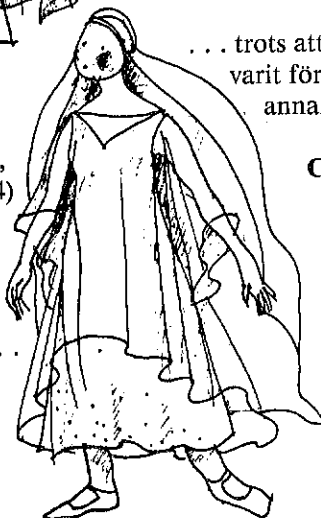
Narcissus (7)
(Elisabet Hellström).

Narcissus och Calistus ser med ogillande Messalinas och Silius förbindelse och . . .

. . . **Silius (3)**
(Lars Palerius) som älskar henne tillbaka.

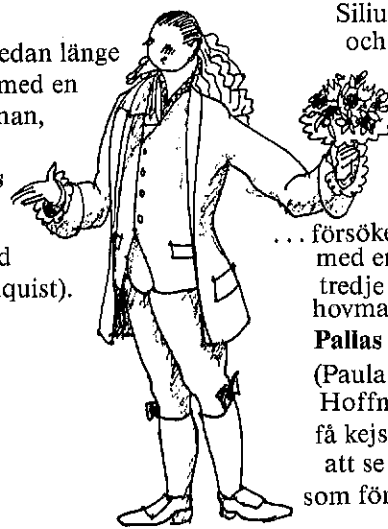

En hovdam, **Calpurnia (4)**
(Charlotta Nilsson) är också kär i Silius . . .

. . . trots att hon sedan länge varit förlovad med en annan hovman,

Calistus (5)
(Sigrid Holmquist).

. . . försöker med en tredje hovman **Pallas (8)**
(Paula Hoffman) få kejsaren att se vad som försiggår.

Under
göra s
och fr
Hon v
(Henn
Acci I

Scenes in the opera Messalina

ACT 1

Scene 1 A hidden chamber in the palace

Scene 2 Masquerade on the Piazza del Popolo

Scene 3 The emperor's state room

ACT 2

Scene 1 In the gardens

Scene 2 A chamber and ante-chamber in the palace

Scene 3 In the ladies bath-house

ACT 3

Scene 1 Outside the remotely situated pleasure-palace of the Emperor

Scene 2 A hall in the palace

Scene 3 A night on the battle field of the god Mars

Messalina, kejsarinna/Empress (Barbro Netin)

En kvinna som är van att få som hon vill och har en obändig lust att utforska den erotiska leken, det sexuella spelet. Hon dras ständigt till sammanhang som ger henne utlopp för denna drift. Obekymrad om konsekvenserna söker hon målmedveten tillfällen att iscensätta och njuta av erotiska tidsfördriv.

A woman who likes to be in charge of things and with an insatiable desire for sexual games and pastimes. She is constantly drawn towards promising situations. Mindless of the consequences, she resolutely seeks new opportunities to arrange and enjoy erotic games.

Caio, ädling/a nobleman (Klas Hedlund)

En erotiskt attraktiv och galant yngling, en av Messalinas favoriter. Ungdomligt hetsig lyckas han inte hålla sig kvar i främsta ledet. Insikten om kärlekens väsen växer dock i takt med ökad erfarenhet.

An erotically attractive and gallant youth, one of Messalina's favourites. His fiery nature causes him to fall from grace although he learns much about love in the process.

Masker och Kostymer
Adele Ånggård

Tergisto, syrisk prins/a Syrian prince (David Aler)

En njutningslysten man, som undviker kärlekens bindningar. Han hemfaller lätt till pompösa överdrifter, vill gärna sätta sig först till dukat bord och låter munnen gå. Inte precis någon artig kavaljer.

Seeks pleasure and avoids love's obligations. Rather pompous, lazy and likes the sound of his own voice. Definitely not a gentleman.

Lismeno, Messalinas munskänk/

Messalina's cup-bearer (Iwar Bergkwist)

En underhuggare vars enda ambition är att behålla den plats han anvisats. Han iakttar och drar slutsatser men förhåller sig passiv. Han finner njutning när överheten bringas på fall.

An underling who has no ambitions beyond his station. Observes and draws conclusions but remains passive. Finds pleasure in the misfortune of his superiors.

Äldsta Castle

Synopsis of the opera Claudius

(English text p.t.o.)

... tiden söker Calpurnia förtvivlat

... sig fri från sin kärlek till Silius,

... från Calistus uppvaktning.

... väcker den döde Acci Navii-anden (9)

... (Sven Westberg) och ber om råd.

... Navii uppmanar Calpurnia

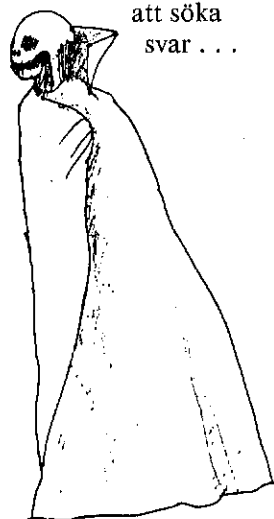
... att söka
... svar ...

... på de elyseiska fälten

Leander (10 a)
(Henrik Westberg)

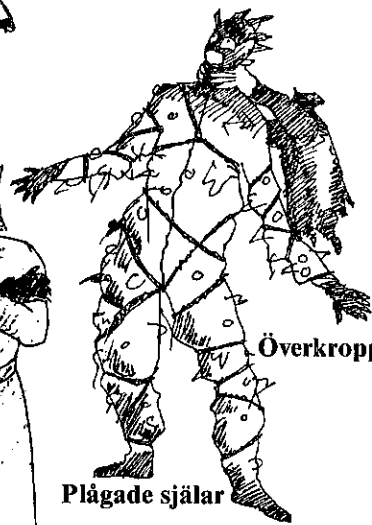
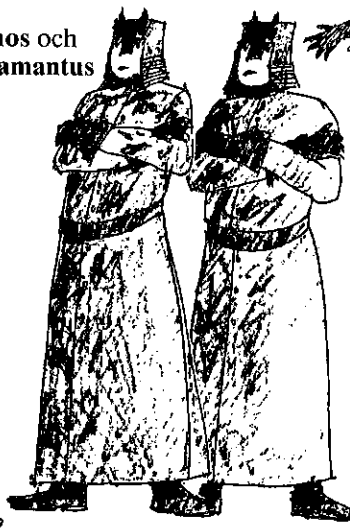
Dido, Medea och Heros
(10 b, c, d)
(Pia-Lena Anderson, Kristina Eriksson och Sigrid Holmquist)

... eller
... i Hades,
... dödsriket
(11 a,b,c,d)

Minos och Radamantus

Överkroppar

Plågade själar

Kostymer Tore Saether

Pluto

Fortsättning v.g.v.

Nils Spangenberg, regissör, f. 56 i Stockholm, har efter studier i musikvetenskap vid Stockholms universitet fått sin utbildning på solosånglinjen vid Musikhögskolan samt operalinjen vid Teater- och operahögskolan i Göteborg. Efter examen anställdes han 81 vid Stora Teatern, där han arbetat som sångare samt regissör och satt upp Lars Johan Werles Kvinnogrål (inspelad av TV) och amerikanen Dominick Argentos A Waterbird Talk. Numera frilans har Nils Spangenberg regisserat Hoffmans äventyr, Rossinis Kärlek på prov och Mozarts Enleveringen ur seraljen vid Operahögskolan i Stockholm. Han är också verksam som scenframläsningslärare vid Teater- och operahögskolan i Göteborg och har arbetat vid Norrlandsoperan. Sommaren 86 svarade Nils vid Vadstena-Akademien för iscensättningen av barockoperan Daniel i lejongruppen och av den nyskrivna operan Judith och Holofernes av Ian McQueen.

Åsa Bogegård, koreograf, har studerat balett, fridans och historiska danser vid Danshögskolan i Stockholm. Hon har arbetat som dansare med olika fria grupper bl.a. Aurinkobaletti, Westra Aros pippare, I Saltarelli. Som danspedagog har hon undervisat vid Balettakademien och på Riddarfjärdsskolan i balett, fridans och historiska danser. Senaste året har hon koreograferat två egna stycken "Harpun" och "UR", dansat i A-L Törrörens koreografier "Solens egg" och "Vinterljus" samt koreograferat och dansat italiensk renessans i Auriculaensemblen. I höst skall hon börja på koreograflinjen i Stockholm med inriktning på fridans och historisk stildans. (Medverkar även på slottet).

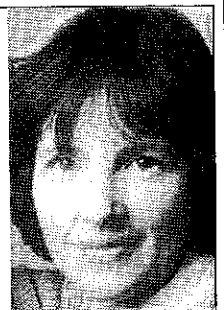
Karin Ivarson, repetitör, f. 54 i Jönköping, är utbildad blockflöjtspedagog vid Musikhögskolan i Stockholm 73-76. Hon har sedan varit repetitör vid Norrlandsoperan och musiker och repetitör på Västmanlands Länsteater (Västerås). Karin är medlem i renässansensemblen Westra Aaros Pippare och blockflöjtsensemblen Musica Dolce. Hon arbetar nu också som musiklärare och ackompanjör på Danshögskolan i Stockholm samt som lärare på Kommunala Musikkolan i Stockholm. Karin har medverkat i Vadstena-Akademien 78, 79, 80 och 81.

Adele Ånggård, scenograf, född i England och utbildad vid The Mortimer School of Ballet and The Guildhall School of Music and Drama. 52 var hon lärning i dekorateljéerna vid Kungl. Teatern i Stockholm där hon också debuterade som scenograf med Göran Genteles uppsättning av Don Pedros Marionetter med modern scenografi på Drottningholmsteatern. Där har hon även gjort scenografin till baletten Coppelia, som sattes upp av Mary Skeaping 58. Adele har både varit verksam i Sverige och i andra länder. Hon gjorde modellen till scenografin och kostymerna till King Lear i Stratford-upon-Avon 61, Sergeant Musgrave's Dance och Le Vicaine vid Théâtre Athénée i Paris 63. Dessa uppsättningar var regisserade av Peter Brook. Med honom har hon också gjort t.ex. While the Spider slept för The Winnipeg Balet och Skapelser för Norsk Television. De senaste tio åren har hon huvudsakligen arbetat med operascenografier: La Bohème i Stockholm, Björnen i Stockholm och Oslo, Il Pastor Fido i Oslo, Idomeneo i London, A Weekend Break i Birmingham, Så tuktas en argbigga i Stockholm och Iphigenia i Aulis i Helsingborg. 88 gjorde hon scenografin till två Shakespeare-uppsättningar: McBeth i Gorzow i Polen och Kung Lear i Helsingborg. I sommar står hon för scenografin till Soliman II, Kungl. Teaterns uppsättning på Drottningholmsteatern. Adele har arbetat med ca 50 olika scenografier för teater, balett och opera.

Johan Mansfeldt, scenmästare, scenografpraktikant, f. 67 i Vadstena, har arbetat scentekniskt med amatörteater och spelat amatör- och radioteater. Detta blir hans fjärde år som scentekniker vid Vadstena-Akademien. Johan utbildar sig nu till scenograf.

Inger Broström, dekormålare m.m., f. 55 i Soilefteå. Har gått på Grundskolan för konstnärlig utbildning och Konstfackskolan. Arbetar med utsmyckningar för profan och kyrklig miljö och har bl.a. gjort altarbilder till St Clara kyrka och Sjömanskyrkan i Stockholm. Designar mönster till bl.a. Svenska spetsar. Undervisar i konstömnad vid Handarbetets Vänner.

Henrik Löwenmark, repetitör, uppvuxen i Göteborg, där han utbildats vid Musikhögskolan 1979-84. Han har även studerat för Peter Feuchtwanger i London. Han har varit verksam som solist, ackompanjör, kammarmusiker, lärare i musikalisk instudering vid Musikhögskolan i Göteborg 1986-88, samt repetitör vid Operahögskolan i Stockholm. Arbetade även 87 och 88 vid Vadstena-Akademien.

Vadstena Slott

Resumé fortsättning/English text:

Till slut måste Calpurnia vända sig till en hämndgudinna, Erynnis (12) (Pia-Lena —Anderson) som helt sonika uppmanar henne att ta den hon kan få.

Claudius inser till slut att Messalina bedrar honom. Den spännande upplösningen försiggår i templet hos prästerna (13 a, b)

Synopsis

Emperor Claudius (1) (Greger Erdös) is espoused to Messalina (2) (Christina Falk). Messalina is secretly in love with Silius (3) (Lars Palerius) and her love is answered. A lady in waiting, Calpurnia (4) (Charlotta Nilsson) also loves Silius, although she has been engaged for some time to another courtier, Calistus (5) (Sigrid Holmquist). Claudius is blind to Messalina's infidelity. He has his hands full with governing the Roman empire and rewarding its heroes, e.g. Curtius Rufus (6) (Tomas Lind), who also is in love with Messalina. Yet another of her admirers is Narcissus (7) (Elisabet Hellström). Calistus and Narcissus view Messalina's and Silius' relationship with dislike and try to warn the emperor with the help of a third courtier, Pallas (8) (Paula Hoffman). Meanwhile, Calpurnia desperately seeks to rid herself of both her love for Silius and the attentions of Calistus. She summons the spirit of Acci Navii (9) (Henrik Westberg) and the spirit urges her to seek counsel on the Elysian fields (10 a, b) (Leander — Henrik Westberg, Dido, Medea and Heros — Kristina Eriksson, Pia-Lena Anderson and Sigrid Holmquist) or in Hades, the kingdom of the dead (11 a, b, c, d) (Minos and Radamantus — Lars Palerius and Tomas Lind, Pluto — Henrik Westberg, Tormented souls — Pia-Lena Anderson, Kristina Eriksson and Greger Erdös. Upper parts of bodies — Sigrid Holmquist and Paula Hoffman). Finally, Calpurnia turns to Erynnis (12) (Pia-Lena Anderson), goddess of revenge, who simply tells her to take whoever she can get.

Claudius at long last realizes that he is being cuckolded by Messalina, and the dramatic conclusion takes place in the temple of the priests (13 a, b)

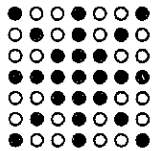
Graham Treacher, dirigent/conductor

Graham Treacher, engelsk dirigent, cembalist, utbildad vid The Royal Academy of Music i London. Treacher grundade The London New Music Singers och blev först känd för sitt arbete med nutida musik. Han dirigerade musik av Schönberg och Penderecki vid The Henry Wood Promenade Concerts och gjorde många radiosända framföranden av nya verk för BBC. På inbjudan av Sir George Solti dirigerade han vid The Royal Opera House Covent

Garden under två år. Detta ledde till fyra års engagemang som dirigent för The BBC Scottish Symphony Orchestra. Treachers repertoar är enormt stor och varierad från renässans till nutid. Efter 12 år som dirigent, stil- och interpretationslärare vid Universitetet i York, frilansar han nu som dirigent och musiker. Han spelar cembalo och kammarrörgel i Amati-ensemblen, en kvartett bildad 78, som är tongivande inom den tidiga musiken i Storbritannien.

Graham Treacher, English conductor. Trained at the Royal Academy of Music London. Founded the London New Music Singers and first became known for his work in contemporary music. He conducted at the Henry Wood Promenade Concerts music by Schoenberg and Penderecki, and gave many broadcasts for the BBC of new compositions. A period of two years was spent at the Royal Opera House Covent Garden at the invitation of Sir George Solti, which led to four years as Associate Conductor of the BBC Scottish Symphony Orchestra. He has an extremely

large and varied repertoire covering Renaissance through to the present day. After twelve years at the University of York teaching style and interpretation and conducting he is presently a free lance conductor and musician. He plays harpsichord and chamber organ in the Amati Ensemble, a leading British Early Music Quartet formed in 1978, and is Artistic Director of the Salisbury Early Music Festival. He is also director of Northern Music Theatre a company of composers and performers specialising in new music.

The British Council

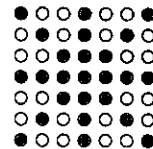
The British Council är en världsomfattande, icke politisk organisation som främjar kulturellt, pedagogiskt och tekniskt samarbete mellan människor i Storbritannien och andra länder. Tillvägagångssättet anpassas till det som bäst passar de olika länderna. The British Council i Sverige ger främst forskarstipendier, resenstipendier till gästartister samt universitetsstuderande vid universitetet i Sverige. The British Council stöder också olika kulturella arrangemang. Vadstena-Akademien tackar The British Council i Sverige för flera års stöd till fruktbara kulturella samarbeten: 1986 med sångpedagogen Vera Rozsa från London; 1987 med tonsättaren Ian McQueen från Skottland och 1989 med de båda brittiska dirigenterna Graham Treacher och Alan Hacker.

Vadstena Castle

The British Council is a world-wide non-political organisation which promotes cultural, educational and technical cooperation between people in Britain and other countries. It works in different ways according to what is best suited to each country. The office in Sweden works mainly through the provision of Fellowships for research, travel grants to academics, guest artists in residence at universities in Sweden and some support to cultural events and performers.

The International Vadstena Academy wants to thank The British Council in Sweden for the support of several fruitful cultural cooperations: 1986 with the singing teacher Vera Rozsa from London, 1987 with the composer Ian McQueen from Scotland and 1989 with the two British conductors Graham Treacher and Alan Hacker.

The British Council

Alan Hacker, dirigent, conductor

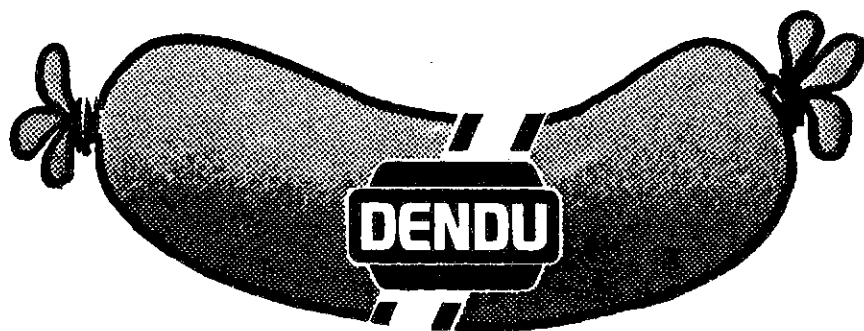
Alan Hacker, engelsk dirigent och klarinettist, började som 19-åring spela i The London Philharmonic Orchestra. Samtidigt blev han lärare vid The Royal Academy of Music, där han arbetade i 19 år. Hans musikaliska mångsidighet och kunnande gav honom internationell ryktbarhet, främst på den moderna musikens område. Men han har också varit pionjär i arbetet med att stimulera framföranden av äldre tiders musik på originalinstrument och grundade i det syftet The Classical Or-

chestra, som han själv leder. Hacker dirigerar regelbundet orkestrar i Italien (Venedig och Bologna) och i Banff i Kanada. Vid Universitetet i York har han undervisat som Senior Lecturer in Music i många år och har erhållit hederstiteln O.B.E., Order of the British Empire. 86 ledde han Drottningholmsteaterns orkester vid dess gästspel i Schwetzingen. Vid Norrlandsoperan har han dirigerat Ivar Hallströms opera Den bergtagna, som även sänts i TV, samt Jonas Forssells Hästen och gossen.

His musical career began at the early age of 19 when he joined the London Philharmonic Orchestra as a clarinetist. At the same time he also became Professor of clarinet at the Royal Academy of Music, where he worked for 19 years. His wide musical interests and knowledge gave him an international reputation, especially in the field of modern music, but he also was a pioneer in stimulating the interest to perform works on original instruments. Thus he formed The Classical Orchestra and became its conduc-

tor. He returns regularly to the orchestra La Fenice in Venice, to Bologna and Banff, Canada. Until two years ago he was at the University of York, where he held the post as "Senior Lecturer in Music". In June 1986 he conducted the Drottningholm Court Orchestra at the Schwetzingen Festival, and the Umeå Sinfonietta with Ivar Hallström's opera "Den Bergtagna" and the new Swedish opera The horse and the boy by Jonas Forssell. He was awarded the OBE in this year's honours list.

Charkuterivaror

för

TEATERPUBLIK

och

MOTIONÄRER

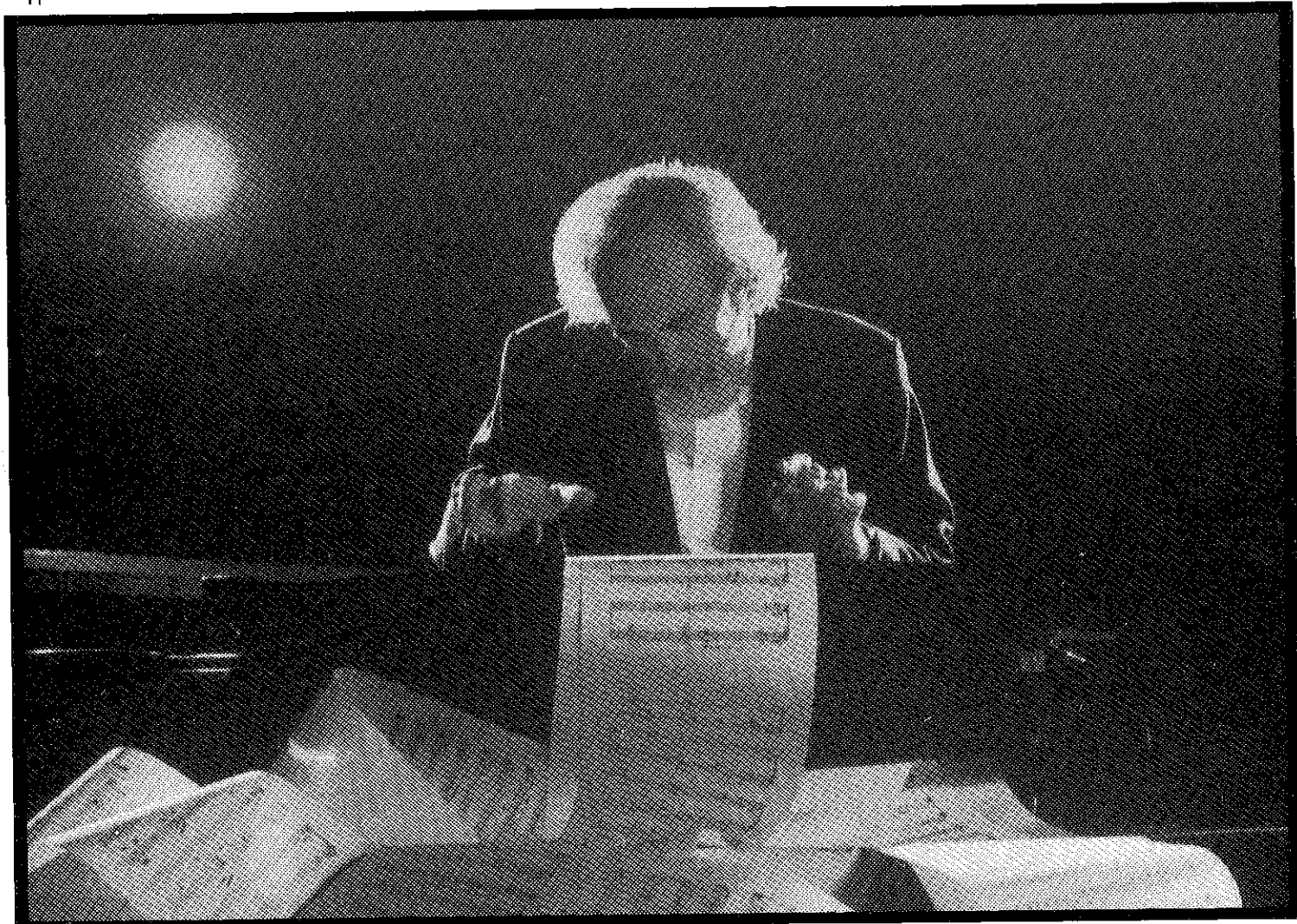
**DU FINNER DENDU-
PRODUKTERNA I BÅDE
ICA o FAVÖR-butikerna!**

Musikskådespel som presenterats vid Vadstena-Akademien 1967—1989

	Musikalisk ledning	Regi/Koreografi
1967 C. W. Gluck, Die Maïenkönigin/Värdrottingen G. B. Pergolesi, La Serva Padrona/Ett litet huskors (1733)	Karl Etti Karl Etti	Hanns Zimmerl Hanns Zimmerl
1968 D. Cimarosa, Il Matrimonio Segreto/Det hemliga äktenskapet (1792)	Karl Etti	Hanns Zimmerl
1969 H. Purcell, Dido and Aeneas C. Monteverdi, Combattimento di Tancredi e Clorinda/ Tancredis och Clorindas kamp (1624)	Arnold Östman Arnold Östman	Leif Söderström Leif Söderström
1970 V. Mazzochi/M. Marazzoli, Il Falcone/Falken (1639)	Arnold Östman	Leif Söderström
1971 L. Thybo, Den odödliga historien (1971) A. M. Abbatini/M. Marazzoli, Dal Male il Bene/ Av ont kommer gott (1653)	Arnold Östman Arnold Östman	Leif Söderström Leif Söderström
1972 P. Gaveaux, Le Traité Nul/Äktenskapsfifflet (1793) E. Eyser, Drömmen om mannen (1972)	Arnold Östman Arnold Östman	Per Fossler Per Fossler
1973 F. Provenzale, Il Schiavo di sua Moglie/Sin hustrus slav (1678) E. Eyser, Hjärter Kung (1973) S. D. Sandström, På Finsta sommaren år 1316 (1973)	Arnold Östman Arnold Östman Arnold Östman	Hans Elfvin Torbjörn Lillieqvist Per-Erik Öhrn
1974 F. Provenzale, Stellidaura (1678) S. E. Bäck, Just då de längsta skuggorna . . . (1974) D. Cimarosa, Lo Spozo senza Moglie/Bruden som försvann (1784) E. Eyser, Sista resan (1973)	Arnold Östman Arnold Östman Arnold Östman Arnold Östman	Göran Järvefelt Göran Järvefelt Per-Erik Öhrn
1975 A. Stradella, San Giovanni Battista/Salome (1675)*	Arnold Östman	Göran Järvefelt
1976 O. A. Thommessen, Hermaphroditen (1976)	Björn Hallman	Mats Isaksson (koreograf)
1977 G. Tricarico, La generosità d'Alessandro/ Alexanders ädelmod (1662)	Arnold Östman	Gunnel Bergström — Torbjörn Lillieqvist
1978 L. Leo, Genevief/Genevieve (1741)	Arnold Östman	Gunnel Bergström
1979 A. M. Abbatini, La Baldassara/La comica del cielo/ Skådespelerskan som kom till himlen (1668)*	Arnold Östman	Gunnel Bergström
1980 W. W. Glaser, Frihetens klockor eller Björnarna och aporna (1980) Bröllopsfesten	Clas Pehrsson Bertil Lindberg/ Berit Färnlöf	Per-Erik Öhrn Per-Erik Öhrn, Magnus Blomkvist (koreograf)
1981 Joy d'amour A. Stradella, Susanna (1681)	Berit Lindberg Stefan Parkman	Magnus Blomkvist (koreograf) Anders Levelius
1982 M. Marazzoli/O. A. Thommessen, Det mänskliga livet (1656), (1982)	O. A. Thommessen/ Anders-Per Jonsson	Torbjörn Lillieqvist
1983 C. Ditters von Dittersdorf, Opera Buffa eller Svartsjukan rasar (1798) Fångenskapens fåglar	Anders Wiklund	Torbjörn Lillieqvist Torbjörn Lillieqvist
1984 Repris Dittersdorf Opera Buffa* E. Duni, Le peintre amoureux de son modèle/ Målaren förälskad i sin modell (1757) L. Horváth, Frostblomma i ett nostalgiskt universum (1984)	Russel Harris Glenn Mossop Lázló Horváth	Torbjörn Lillieqvist Torbjörn Lillieqvist Anne-Charlotte Bengtsson (koreograf) — Peter Bäckström
1985 A. Düben, Balett bemängd med sång (1701) G. H. Stölzel, (1690—1749) Tobakskantaten G. F. Telemann, Miriways (1728) J. Foroni, Berthas piano (1855)	Elizabeth Hehr Elizabeth Hehr Elizabeth Hehr Bo Johansson	Torbjörn Lillieqvist Torbjörn Lillieqvist Torbjörn Lillieqvist Elisabeth Borgström
1986 A. Melani, L'empio punito/Don Juan 1669 (1669) Barocka upptåg: A. Scarlatti, Palandrana e Zamberluccho (1716), G. Orlandini, Serpilla e Bacocco (1719)	Anders Öhrwall Anders Öhrwall Anders Öhrwall	Per-Erik Öhrn Per-Erik Öhrn Per-Erik Öhrn
1987 Anonym italiensk 1600-talskompositör, Daniel i lejongropen S. G. Schönberg, Höga visan (1987) Ian McQueen, Judith och Holofernes (1987) D. Cimarosa, Il marito disperato/Den gifte stackar'n (1785)	Stefan Dässman Stefan Dässman Stefan Dässman Per Borin	Nils Spangenberg Patrik Sörling (koreograf) Nils Spangenberg Per-Erik Öhrn
1988 I. Hallström, Hertig Magnus och sjöjungfrun (1867) Karolina Eriksdóttir, Någon har jag sett (1988) D. Cimarosa, Den gifte stackar'n*	Per Borin Per Borin Per Borin	Per-Erik Öhrn Per-Erik Öhrn/Misela Cajchanova Per-Erik Öhrn
1989 C. Pallavicino, Messalina (1680) R. Keiser, Der verdammte Staat-Sucht oder der verführte Claudius (1703)	Graham Treacher Alan Hacker	Nils Spangenberg Åsa Melldahl

* = Inspelad för TV. Flertalet av verken har sänts av Sveriges Riksradio.

Han har startat en musikalisk revolution.

Tonsättaren och pianisten Michael Smith använder ett alldeles nytt hjälpmedel i sitt hem i Skåne.

En persondator från IBM lagrar de melodislingor han komponerar, visar noterna på en bildskärm och skriver ut partituret. Han kan göra ändringar och få det utskrivet på nytt. Och han kan lyssna hur alla stämmorna låter tillsammans. Nyligen komponerade

Michael Smith en symfoni till Vancouver Symphony Orchestra. Normalt skulle arbetet ta honom över ett år, men med den nya tekniken klarade han det på en månad.

För Michael Smith innebär detta en revolution. Allt tidsödande notskrivande är borta. Istället får han möjlighet att koncentrera sig helt på sitt skapande.

IBM

TÄNKER FRAMÅT

Vadstena folkhögskola

Box 181, 592 00 Vadstena Telefon 0143-137 10

Sånglinje, Pianolinje, Kyrkomusiklinje, 2 år
Körpedagogisk linje, 1 år, Specialinriktad sång

Textil, turism, allmän linje

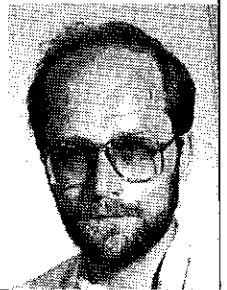
En miljö för
hela människan

Per-Erik Öhrn, Vadstena-Akademiens konstnärlige chef, regissör, sångare, översättare och operalibrettist. Har varit anställd vid Stora Teatern i Göteborg i 9 år; tidigare skådespelare vid Östgöta-teatern och Uppsala-Gävle stadsteater. Som regissör har han arbetat vid Sveriges Radio, TV 1, Riksteatern, de statliga scenskolorna i Stockholm och Göteborg samt vid Vadstena-Akademien — sammanlagt trettioåtta uppsättningar. Per-Erik Öhrn tog en fil.kand. i ryska, musikvetenskap och konstvetenskap innan han gick på Operahögskolan i Göteborg. Sånglärare Ingrid Maria Rappe. Sedan våren 88 är han konstnärlig chef för Norrlandsoperan (där han tidigare varit sångare, regissör, teaterchef).

Anders Wiklund, musikforskare, doktorand vid Musikvetenskapliga institutionen vid Göteborgs universitet, leder forskningsarbetet vid Vadstena-Akademien. Han är ledamot av stiftelsens styrelse. Han har studerat piano, dirigering och komposition. Vid Stora Teatern i Göteborg har han dirigerat operor av Menotti, Britten, Melani och Cimarosa. Anders Wiklund har tagit fram D. Cimarosas II fanatico burlato för Drottningholmsteatern och A. Melanis II podestà di Colognole för Stora Teatern, Donizettis Maria Stuarda för Kgl. Teatern och för Vadstena-Akademien en rad verk bl.a. Melanis Don Juan 1669 och Cimarosas II marito disperato samt sammarens båda operor. 1988 assisterade han dirigenten Riccardo Chailly vid Rossinifestivalen i Pesaro samt medverkade i instrueringsarbetet av operan La scala di seta. Han ansvarar också för utgivningen av denna opera på uppdrag av Fondazione Rossini.

Vadstena Slott

Forts. från sid 13

Det tyska recitativet använder ofta knittelvers, vilken Keiser ofta låter gå över i *recitativo accompagnato* utan förberedelse. Han kan på så sätt smidigt skapa höjdpunkter utan att först avsluta med kadens. Med stor virtuositet framkommer både i ariosot och ariettan hans förmåga till karaktärisering, dels i renodlat lyriska partier dels i koloraturer. Keisers musik i operor, oratorier och passioner uppvisar en ovanlig rikedom av växlingar i såväl det musikaliska uttrycket som det vokala och instrumentala skrivsättet. I den tyska barockmusiken saknar han sin motsvarighet.

Partituret

I stort sett samtliga libretti till Reinhard Keisers omkring åttio operor finns bevarade. När det gäller det musikaliska materialet är det sämre beställt. Endast omkring sexton partitur finns kvar. Orsakerna till detta går tillbaka till Keisers egen tid. De flesta av partituren som uppfördes vid Theater-am Gänsemarkt stannade inom familjen Schott. Gerhard Schott drev teatern 1695—1702. Hans ättlingar tycks inte haft någon större känsla för materialets värde utan lät sälja det till samlare. Största delen köptes av Georg Pölchau, som under 1800-talets början var verksam som sånglärare i Berlin. Hans enorma manuskriptsamling omfattar en stor del av den tyska barockens mästare. Även Haydn, Mozart och Beethoven finns representerade med ett betydande antal verk. Pölchau förvärvade även det mesta av Johann Sebastian Bachs autografer — detta i en tid då Bach-renässansen ännu var i vardande.

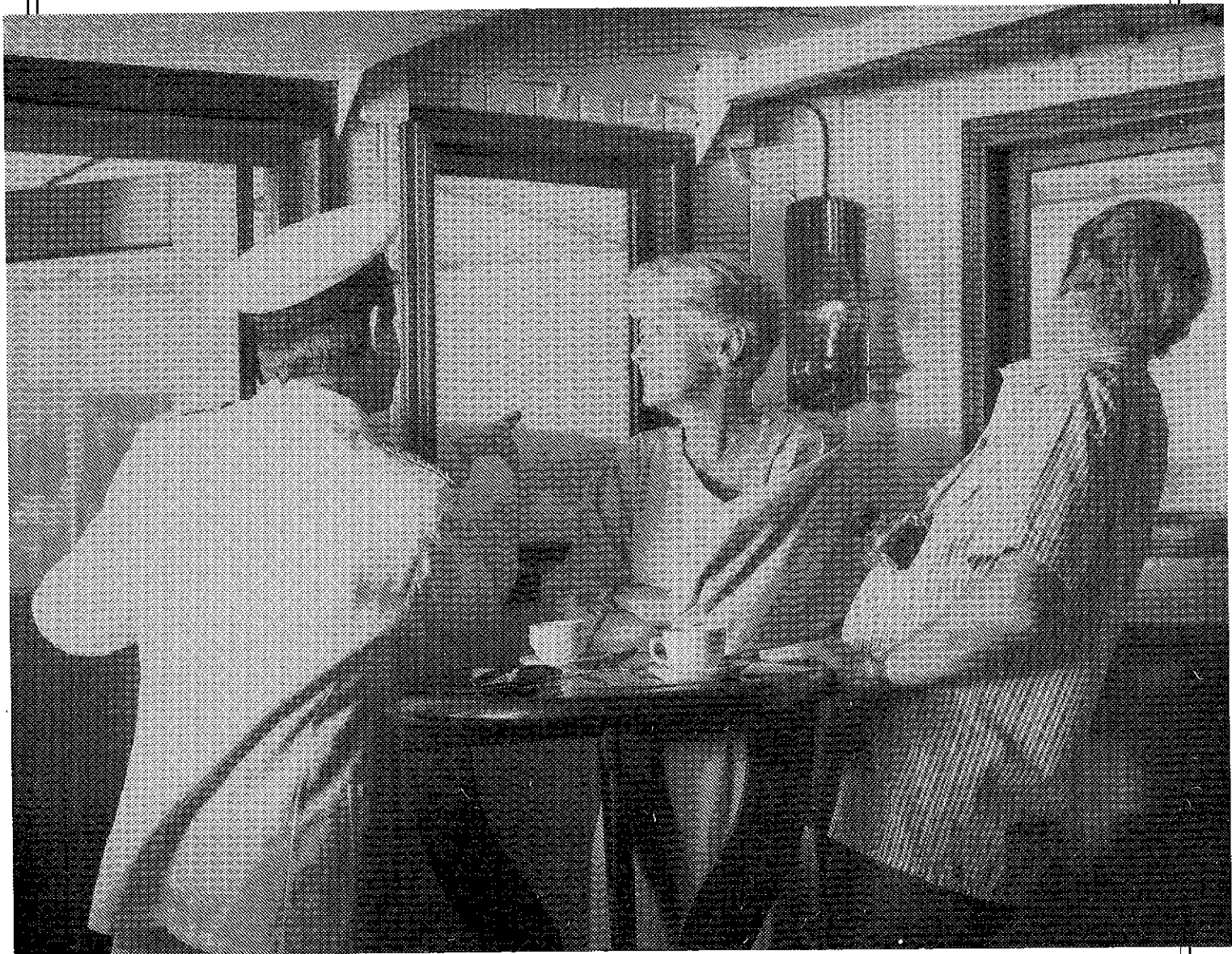
1841 överfördes samlingen till dåvarande Königliches Bibliothek, sedermera Preussische Staatsbibliothek, som efter andra världskriget uppdelats i Deutsche Staatsbibliothek (Öst Berlin) och Staatsbibliothek Preussischer Kulturbesitz (Väst Berlin).

Partituret till *Claudius* återfinnes i sistnämnda under nummer Mus.ms.11485. Det är ett mycket vackert skrivet manuskript på 104 sidor. Man antog länge att det var en autograf främst på grund av en rad ändringar och inkonsekvenser på främst fyra ställen. Jämför man notbilden med de kända autograferna finner man dock väsentliga skillnader i fråga om scenanvisningarnas utförlighet, partiturets uppställning etc. Kopistens förlaga kan dock mycket väl ha varit autografen, eller ett partitur som använts vid ett framförande. De korrigeringar som utförts tyder nämligen på att kopisten haft det tryckta librettot till hands för införandet av texten. På fyra ställen har han dock inte från början observerat att hans partiturförlaga uteslutit vissa delar av texten. Därigenom har olika textskikt uppstått, vilka också visar på de förändringar som uppförandepartituret hade. Detta är typiska kopistmisslag. Först skriver man mekaniskt av en notbild. När sedan den underliggande texten skall införas måste man göra mer eller mindre omfattande korrigeringar.

Anders Wiklund
forskningsledare

Se till att du har råd,
när du får tid.

Det är när man är yngre som det är lättast att skaffa sig valfrihet när man blir äldre. Det bästa sättet är en pensionsförsäkring, det inser fler och fler även med vanliga inkomster. Och fler och fler anser att vi är försäkringsbolaget som passar dem bäst.

Vi finns bara här i länet. Vi är lite smidigare, inte så krångliga. Vi gör en lösning åt dig som passar ekonomiskt och familjemässigt. Och som ger dig valfrihet när du blir äldre. Saken blir inte sämre av att vi hittills haft en bättre avkastning än något annat bolag.

Så man kan säga att vi försäkrar dig både på ett närmare och på ett bättre sätt.

 **ÖSTGÖTA
BRANDSTODSBOLAG**

Vadstena Gamla Teater — Sångare

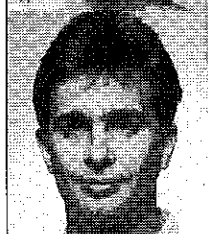
Barbro Netin, mezzosopran, f. 58 i Östersund, uppvuxen i Vänersborg, har läst 40 p musikvetenskap vid Göteborgs universitet och gått Operahögskolan i Göteborg. Hon har bl.a. varit engagerad vid Oscarsteatern Tamara i Animalen (Werle), Stora Teatern i Göteborg titelrollen i Askungen (Rossini), Folkoperan bl.a. Pamina i Trollflöjten (Mozart) och Suzuki i Mme Butterfly (Puccini), Norrlandsoperan bl.a. Siebel i Faust (Gounod) och Riksteatern. Hon har gett konserter och gjort radioinspelningar. Nästa spelår är hon engagerad vid Musikteatern i Värmland. Barbro har tidigare medverkat i Vadstena-Akademien 87 och 88.

Jonas Degerfeldt, tenor, f. 62 i Skellefteå, uppvuxen i Husum (Örnsköldsvik) har gått solistlinjen vid Musikhögskolan i Göteborg. Sånglärare Märta Schéle och Dorothy Irving. Hösten 88 började han på Operahögskolan i Stockholm. Jonas medverkar i Vadstena-Akademien uppsättningar 87; Den Höga Visan och 88; Hertig Magnus och Sjöjungfrun (Hallström).

Ann-Sofi Härstedt, sopran, f. 57 i Malmö, där hon gått på Musikhögskolan. Därefter har hon gått på Operahögskolan i Göteborg. Hon har bl.a. medverkat vid Ystadoperan 81 och 82, Malmö stadsteater: bl.a. titelrollen i Amahl (Menotti) och vid Norrlandsoperan: Läderlappen (Strauss), Den Bergtagna (Hallström), första damen i Trollflöjten (Mozart) och Hanna i Hästen och Gossen (Forsell). Hon har också givit konserter och gjort radioinspelningar. Vid Vadstena-Akademien medverkade hon 87 och 88 i Den Gifte Stackar'n (Cimarosa) som även sånts i TV.

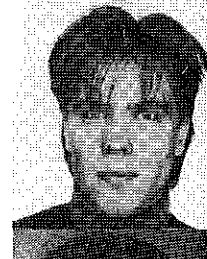

David Aler, baryton, f. 59, gick ut Operahögskolan i Göteborg 87 och gjorde där bl.a. Tarquinius i The Rape of Lucretia (Britten) på Stora Teatern. Operapraktik gjorde han i Västtyskland. Sånglärare är Jacqueline Delman men han har även studerat för bl.a. Geoffrey Parsons, Galina Vishnevskaya och Dame Janet Baker. David har gjort ett flertal radioinspelningar; bl.a. som solist med Radiosymfonikerna och Radiokören; Han vann "The English Song Award" 88 och gav egen romansafon i Wigmore Hall i London. Våren 90 ska han spela in två romansprogram för BBC. Närmast väntar Schanard i La Bohème (Puccini), Nationalteaterns uppsättning i Göteborg. David har medverkat vid Vadstena-Akademien 86 och 88.

Carl Unander-Scharin, tenor f. 64 i Stockholm och har studerat vid Musikhögskolan i samma stad. Lärare bl.a. Solwigg Grippe, Eric Ericsson, Jorma Panula och Britta Sundberg. Han är också utbildad körpedagog och undervisar i musikteori vid Stockholms Musikgymnasium. Carl har sjungit i Radiokören och Eric Ericssons kammarkör samt flera solopartier i verk av bl.a. Händel, Bach, Mozart, Lars Edlund, Frank Martin och Hans Werner Henze. Vid uruppförandet av Ragnar Grippe radioopera "Orfeus och Odysseus resor" (text Stig Larsson) som sändes i radio i maj sjöng Carl Orfeus. Han framträder även med egen musik.

Klas Hedlund, tenor, f. 63 i Borås där han är uppvuxen och har gått i musikskola. 86 började han studera för sin lärare Erik Sæden och kom in på Operastudio 67. Klas har gjort teaterkatten Gus i Cats (Lloyd-Webber) på China-teatern i Stockholm och inhoppt som Tony i West Side Story (Bernstein) på samma teater. Han har också varit engagerad vid Folkoperan: i Barberaren i Sevilla (Rossini) och i Turandot (Puccini). Hösten 89 börjar Klas på Operahögskolan i Stockholm.

Iwar Bergkwist, tenor, gäst, f. 51, är utbildad vid Operahögskolan i Göteborg och anställd vid Stora Teatern sedan 81. Han har gjort en rad roller bl.a. titelrollen i Werther (Masse-net) och Greve Boni i Czaradasfurstinnan (Kålmán). Nästa år ska han sjunga Hertigen i Lionardo (L-J Werle). Vid Vadstena-Akademien har han tidigare medverkat både som sångare, 80, och som översättare och librettist (Judith och Holofernes, 87). Operan Claudius av Keiser, på slottet, har Iwar översatt.

Karin Johansson, mezzosopran/alt, f. 59 i Alvesta har gått på Musikhögskolan i Malmö och Operahögskolan i Göteborg, där hon i slutproduktionerna 88 sjöng Cherubin i Figaros bröllop (Mozart) och Carmen (Bizet). Sånglärare Anna Carolina Edholmer, Uno Ebelius, Birgitta Bergström. Karin sjöng under hösten 88 vid operan i Hagen i Västtyskland Maddalena i Rigoletto (Verdi) och Marcellina i Barberaren i Sevilla (Rossini). Våren 89 var hon engagerad vid Norrlandsoperan. Hon är sedan tio år verksam som oratorievångerska och har gjort flera radioinspelningar samt givit romanskonsalter. Karin medverkade vid Vadstena-Akademien 85 och är numera Vadstenabo.

Vadstena Slott

Åsa Melldahl, regissör, f. 51, har studerat vid Scenskolan i Malmö och därefter varit verksam som skådespelare vid Riksteatern och Unga Klara. De senaste sju åren har hon regisserat t.ex. Fällan på Boulevardteatern, flera uppmärksammade föreställningar på Riksteatern, t.ex. Sommarkvällen på jorden, Den inbillade sjuke, Figaros bröllop (talpjäsen). 88 gjorde hon vid Norrlandsoperan sin första operauppsättning: Hästen och gossen med musik av Jonas Forsell och libretto av Sara Lidman. I höst regisserar hon Hjalmar Bergmans Sagan för Riksteatern.

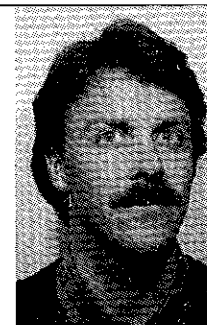

Cathy Graham, repetitör, är född och utbildad i England. Bosatt i Sverige sedan elva år. Arbetar som frilansrepetitör och -pianist på bl.a. Operastudio 67, Folkoperan, Operahögskolan, Riksteatern, China Teatern, Dramatiska Ensemblen.

Lotta Larsson, repetitör, cembalist, född i Kopparberg, har studerat piano för Albena Zaharieva i Örebro och vid Musikhögskolan i Stockholm för prof. Gunnar Hallhagen. 79 tog hon solistdiplom och framträdde då bl.a. med Radiosymfonikerna i Ravels vänsterhandskonsert. Lotta har fått Musikaliska Akademiens stora utlandsstipendium och har studerat ett par år för Peter Feuchtwanger i London. Hon är repetitör på bl.a. Folkoperan men ägnar sig främst åt kammarmusik och är gärna romansackompanjör. Hon har turnerat i Sverige, England, Tyskland och Frankrike. Hon är ofta anlitad för radioinspelningar och har gett ut en skiva med kammarmusik.

Tore Sæther, scenograf, f. 52 i Malmö, har efter studier på Sveriges Teaterskole i Köpenhamn 76-79 varit verksam som scenograf för över trettio föreställningar i Danmark, Sverige och Norge. Han gjorde sin första musikaliska produktion Jösses flickor (Osten/Garpe) på Det Kongelige Teater (Köpenhamn) 1982 och har sedan inom den genren gjort Trollkarlen från Oz för Riksteatern och Lysistrata (Aristotele), Tolvskillingsoperan (Brecht/Weill) och West Side Story (Bernstein) på Studiotatern i Malmö 83-85. Andra större föreställningar de senaste åren är romantica (Thorup) vid Aalborgteater, Natten är dagens mor (Norén) på Det Kongelige Teater, Bröderna Lejonhjärta (Sköld) för Malmö Stadsteater och Onkel Vanja (Tjehov) på Gladsaxe Teater i Köpenhamn. I samarbete med Åsa Melldahl har han tidigare gjort bl.a. Kameliadamen (Garpe) på Teaterhögskolan i Malmö och Röda Nejlikan (Å Melldahl), Balladom en skärbråda (Göthe) och Den inbillade sjuke (Molière) för Riksteatern.

Lars Wassrin, belysningsmästare, så även vid Östgötateatern, där han tidigare varit produktionsanställd. Han har förutom teknisk utbildning läst bl.a. litteratur- och bildvetenskap vid Linköpings universitet. Lars medverkar 89 för tredje året i rad i Vadstena-Akademien.

Ulrika Wahlberg, konsertmästare f. 62 i Uppsala, uppvuxen i Gamleby, har studerat vid Göteborgs musikhögskola och vidare barockinterpretation vid Malmö Musikhögskola. Hon har spelat i Göteborg på Stora Teatern, Stadsteatern och i Symfoniorkestern; i Norrköpings, Malmös och Helsingborgs symfoniorkestrar. I sistnämnda är hon nu fast anställd. Under de senaste åren har hon huvudsakligen spelat barockfiol med bl.a. European Community Baroque Orchestra (under ledning av Ton Koopman), Bach-Vereinigung och Florilegium musikum i Holland, Drottningholmsteaterns orkester (under ledning av Arnold Östman), Godegårdsorkester, Norsk Barokkorkester. Våren 89 spelade hon med Fiori Musicali i Tyskland (under ledning av Tomas Albert) och framförde bl.a. en Keiser-opera.

Vadstena Gamla Teater

Anna Lindal, konsertmästare, är sedan 83 andra konsertmästare i Stockholms filharmoniska orkester. Hon har studerat vid Stockholms musikhögskola med Sven Karpe som lärare, solistdiplom 73. Hon fortsatte studierna i Luzern, Konzert-Diplom 77. Under studietiden var hon medlem i kammarorkestrerna "Festival Strueterne" och i "Luzerner Streich Kvartett". Anna är som kammarmusiker verksam främst i Sverige och Frankrike och spelar då övervägande nutida musik men även barock och klassisk musik. Hon är medlem av Trio des Lyres, som spelar både på tidstrogna och moderna instrument. Med trion har hon gjort många konserter och nyss spelat in en skiva, som ges ut av Caprice i sept 89.

Camilla Karlarsson, sminkös, f. 69, har varit lärning på mask- och maskavdelningarna på Länsteatern i Örebro, på Östgötateatern och på Det Kongelige Teater i Köpenhamn. 89 blir hennes fjärde år vid Vadstena-Akademien.

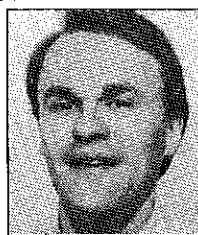
Åsa Jarnås, f. 61 i Östersund, sömmerska, har arbetat 3 år på Östgötateaterns kostymateljé. Hon har genomgått kurser i sömnad och mönsterkonstruktion på St Görans gymnasium i Stockholm. Sedan hösten 83 har hon en egen firma som heter Kazai Kazai, som syr och designar kläder. Åsa sydde kostymer för Vadstena-Akademien även 88.

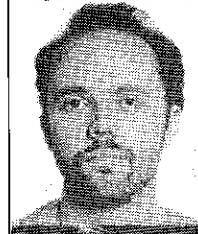
Robin Karlsson, perukmakare, maskör, f. 61 i Norrköping där han gått tre år på frisörskolan och varit lärning på Östgötateatern. Han har varit anställd på Malmö stadsteater som maskör och scenografi- och kostymassistent till Erik Ufers. Han har även arbetat vid Folkoperan, Riksteatern och Karlstadoperan, där han bl.a. svarat för scenografi och kostymer till Läderlappen. Han har förestått peruk- och maskavdelningarna vid länsteatern i Örebro och på Det Kongelige Teater i Köpenhamn. Hans senaste större uppsättning var Cabaret på Oscarsteatern i Stockholm. Sedan sommaren 83 har han medverkat i Vadstena-Akademien med både hela scenografier och mask- och perukuppgifter.

Vadstena Slott — Sångare

Greger Erdös, baryton (Claudius), f. 53 i Ungern, uppvuxen i Lund, där han har läst musikvetenskap vid universitetet. Vid Musikhögskolan i Malmö har han avlagt körpedagogexamen, vid Musikhögskolan i Göteborg har han studerat i solosångklassen. Våren 88 tog han examen vid Operahögskolan i Stockholm. Som slutprov gjorde han rollen som Figaro i Barberaren i Sevilla (Rossini). Sånglärare: Dorothy Irving. Greger har tidigare medverkat i Vadstena-Akademien i rollen som Holofernes i den nyskrivna operan Judith och Holofernes av den skotske tonsättaren Ian McQueen. Greger framträdde ofta som konsertsångare i både kyrkliga och profana sammanhang.

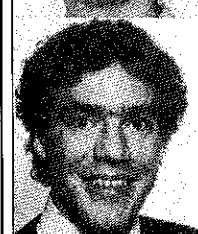
Lars Palerius, tenor, f. 57 i Stockholm, har gått Operastudio 67 och går nu på Operahögskolan i Stockholm där han gjort Hoffmann i Hoffmanns ävterty (Offenbach), Sånglärare Helge Brilioth. Han har medverkat i Södertäljeoperans Märtha (Flotow), Ystadoperans Näsan (Sjostakovitj) och Die tote Stadt (Korngold) samt i Nattklockan (Donizetti) på Hallwylska palatset. I Stockholms konserthus sjöng han i operan Manon Lescaut (Puccini). Våren 88 var Lars uttagen som en av fyra att medverka i The Best Voices of Scandinavia i Denver, Colorado, USA. I Aldeburgh-festivalen i England gjorde han Vaudeumont i Iolanta (Tjajkovskij) med Galina Vishnevskaya som regissör. Våren 89 kreerade han titelrollen i Faust (Gounod) vid Norrlandsoperan.

Sigröd Holmqvist, mezzosopran/alt, f. 62 i Malmö, uppvuxen i Stockholm och Mariefred, har gått på Operastudio 67 och går nu på Operahögskolan i Stockholm. Under 87 deltog hon i Britten's Let's make an opera and Unga musikers sömrlandsturné under ledning av Sven Verde. Sånglärare Dorothy Irving. 86 fick hon Sång- och talpedagogförbundets stipendie ur Inez Köhlers fond. 88 medverkade hon i Vadstena-Akademins uppsättning av Hertig Magnus och sjöjungfrun (I. Hallström). Kulturstipendiat i Sömrland 89.

Elisabet Hellström, sopran, f. 58 och uppvuxen i Göteborg, där hon studerat piano och sång på Musikhögskolan och gått på Operahögskolan. Sånglärare: Rut Jacobsson. Som slutprov gjorde hon The Rape of Lucretia med Musikhögskolans orkester och Alan Hacker som dirigent. I Stora teaterns uppsättning av Maskerade (Nielsen) har hon gjort rollen som Pernille 88. Elisabet har också sjungit i en rad kyrkkonserter. Vidare har hon studerat för prof. Hartmann i Berlin och för Vera Rosza i London.

Henrik Westberg, basbaryton, f. 63 i Västerås där han gått i musikklasserna och på musikgymnasiet med Birgitta Samuelsson som sånglärare. Sedan 85 studerar han sång privat för Erik Saedén. Henrik har medverkat som skådespelare i en rad fria teatergrupper, bl.a. i sommarspelet om Nathan Söderblom i Trönö utanför Söderhamn, samt varit engagerad vid Länsteatern i Västerås som sångare i Lorcas Bldasbröllop. Han går nu, sedan hösten 88, på Operahögskolan i Stockholm.

Kristina Eriksson, mezzosopran, f. 62, uppvuxen i Eskilstuna. Har studerat sång vid Ingesunds musikhögskola i Arvika och på Operastudio 67 i Stockholm. Hon går nu i sångsolistklassen på Musikhögskolan i Stockholm. Lärare Solwig Grippe. Kristina har varit solist i Mahlers Kindertotenlieder med Stockholms Musikhögskolas Symfoniorkester. Hösten 89 skall hon börja på Operahögskolan i Stockholm.

Christina Falk, sopran, f. 55 i Ronneby, är utbildad vid Nordiska Musik konservatoriet (sång och piano) och Operahögskolan i Göteborg. Hon har sjungit för bl.a. Elisabeth Söderström, Lydia Stix-Agosti och Vera Rosza. Hon har bl.a. gjort i Göteborg: Pamina i Trollflöjten (Mozart) och Mme Butterfly (Puccini); vid Ystadoperan: Adelaide i Näsan (Sjostakovitj); vid Ulriksdals Slottsteater: Svarta Molly i Tiggarens Opera (Gay); vid Folkoperan: första damen i Trollflöjten och Mona Lisa i Lionardo (Werle). Senast har hon turnerat med Operaligan. Christina har gett konserter i Sverige och utomlands. Hon har framträtt i Västtysk radio och TV samt — på inbjudan av V. Ashkenazy — i filmen om Respighis liv: En dröm om Italien. I Vadstena-Akademien har hon tidigare medverkat 80 och 81.

Charlotta Nilsson, sopran, f. 60, har gått Nacka musikskola och Vadstena folkhögskolas musiklinje (där hon senare viker karriären som lärare). 80—84 gick hon på Operahögskolan i Stockholm. Sånglärare Elisabeth Saedén. Hon har studerat för Gerard Souza och för Dalton Baldwin i Piteå, Paris och vid Int. Ravel Akademien, samt för Rudolph Pienary vid Guildhall School of Music. Nuvarande sånglärare Marianne Löberg-Stare. Hon har fått Kgl. Musikaliska Akademiens stora utlandsstipendium. Somrarna 82 och 88 har hon deltagit i Vadstena-Akademien. Våren 89 har hon sjungit vid Norrlandsoperan.

Tomas Lind, tenor, f. 56 i Stockholm, har gått ut sitt andra år på Operahögskolan i Stockholm. 1986—87 medverkade han i Folkoperans uppsättning av Mozarts "Trollflöjten". Sånglärare Hans Gertz. Sommaren 88 medverkade han på Vadstena Slott i Hertig Magnus och Sjöjungfrun (Hallström).

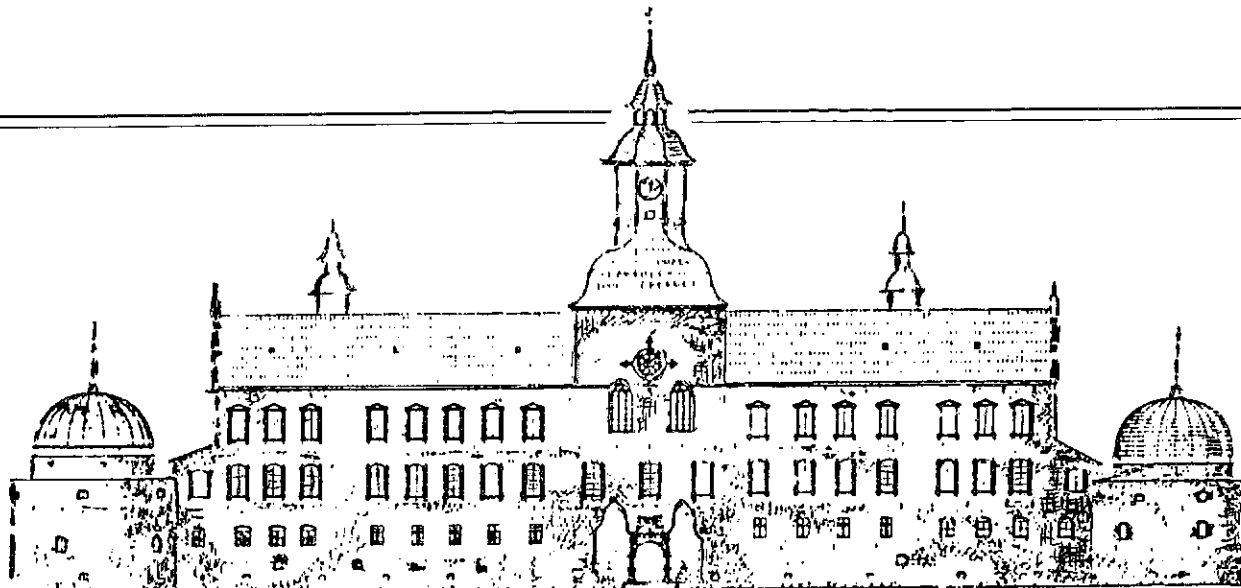

Paula Hoffman, mezzosopran, f. 63 i Stockholm, har gått Operastudio 67 och Stockholms musikhögskola. Sånglärare Solwig Grippe. Lärare i interpretation Dorothy Irving och Erik Saedén. Paula har sjungit i Radions, Musikhögskolans, och Mikaeli kammarkörer samt Adolf Fredriks Bachkör; hon har varit solist i kyrkkonserter, t.ex. Bachs Johannespassion, Mozarts Requiem, Monteverdis Maria-vesper samt i konserter med nutida musik (Nörgård, Nörholm, Jennefelt, Gamstorp, UNM-festivalen i Oslo). 88 medverkade hon i Ystadoperan, vann The British Council Price, (ta priset i Sång- och Talpedagogförbundets tävling). Sommaren 89 gör Paula Cherubin i Figaros bröllop (Mozart) vid Waxholmsoperan. Hösten 89 börjar hon på Operahögskolan i Stockholm. I november 89 skall hon medverka vid operafestivalen i Wexford, Irland.

Pia-Lena Anderson, sopran, f. 62 och uppvuxen i Norrköping, där hon gått musikklasserna. Har studerat sång för Solwig Grippe och gått på Nordiskt musik konservatorium, Östermalms lilla operaskola och på Musikhögskolan i Göteborg. Sånglärare Elisabeth Sjögren. Hon har studerat romansinterpretation för prof. Dorothy Irving. Sedan hösten 88 går hon på Operahögskolan i Göteborg. Hon har framträtt vid romans- och kyrkkonserter. Medverkade 88 i Vadstena-Akademins opera Hertig Magnus och sjöjungfrun (Hallström).

The castle of Vadstena, founded in 1545 by King Gustav Wasa, could be called "The first opera house of Sweden". As early as 1653 when Queen Christina ruled the country, an Italian opera group, conducted by the composer Vincenzo Albricci, performed at the castle in Vadstena.

The International Vadstena Academy

The International Vadstena Academy for budding professional singers and musicians, was founded in 1964 by the singing teacher Ingrid Maria Rappe, for the purpose of studying and performing both newly composed music dramas and early operas in the historic buildings of Vadstena. To date, approximately twentyfive operas have been given their first representation of our time in Vadstena — a result of successful research. Most of them have been broadcasted and four of them have been televised (*San Giovanni Battista* by A. Stradella (1675), *The Actress who came to Heaven* by A.M. Abbatini (1668), *The Opera Buffa* by C. Ditters von Dittersdorf (1798) and *The wretched Husband* by D. Cimarosa (1785). In 1990 a Swedish romantic opera "Duke Magnus and the Mermaid" by Ivar Hallström (1867) will be revived at the Vadstena castle and televised.

Due to the unique opera works and to the high standard required of the performers, the academy has enjoyed the enthusiastic esteem of various opera agents, theatre managers, press critics both throughout Sweden as well as abroad. Tours of several productions have also been made to Denmark, Norway, Germany and Austria. In addition to the performances in Vadstena, some have also been made in Stockholm at the Drottningholm Court Theatre and at Södra Teatern.

In August 1989 four guest performances will be given of the opera "Nágon har jag sett" (Someone I have seen) by Károlína E friksdóttir (1988) in her native town Reykjavik, Iceland. The Icelandic television is planning to record this unique Nordic event.

Vadstena has often been referred to as the "Swedish Glyndebourne" — a place outside the capital in which the rising generation of great singers can be met in unconventional surroundings. Many of Vadstena's alumni can be heard at the opera houses in e.g. Stockholm, Gothenburg, London, Basel, Gelsen Kirchen, Oslo and Paris.

Many young stage directors have also started their stage career at the Vadstena Academy, among others Göran Järvefelt, Torbjörn Lilliequist and Per-Erik Öhrn, the latter now artistic leader of the academy. Arnold Östman, who is now director of the Drottningholm Court Theatre, has been the artistic leader of the academy in 1969—1982.

Every summer the founder of the academy, Mrs Ingrid Maria Rappe, holds a seminar for people working with the human voice, researchers and physicians, which from different aspects illuminates the singing voice.

Upon the initiative of the orchestral musicians, additional concerts are often scheduled at the castle and at other historical buildings of the town, e.g. at the ancient convent. Furthermore, concerts also take place in the outdoor park by Lake Vättern.

The chairman of the trustees of the Vadstena International Academy Foundation is professor Eve Malmquist of the Department of Education, University of Linköping. The Academy is subsidized by the Ministry of Education and Cultural Affairs, the Municipality of Vadstena and the Östergötland County Council.

Marie Östling, sömmerska, f. 57 i Hedemora, har gått i skola i Gävle och bor sedan 78 i Uppsala där hon läst konsthistoria, etnologi samt arkeologi. Hon har gått kurser i Mönsterkonstruktion och tillskärning samt Gradering på Västerörns vuxengymnasium och Nordisk Teaterkomité's kurs om korsetter och styrande kjolar. Marie började arbeta med teatersömnad 84 på Oscarsteatern och har därefter fortsatt med det bl.a. på Uppsala Stadsteater och Folkoperan. Hösten 88 ansvarade Marie för kostymtillverkningen till Musik i Dalarnas sångspel om Erik Axel Karlfeldt och hösten 89 var hon vikarierande kostymmästare vid Uppsala Stadsteater. Sedan 84 syr hon också i egen ateljé åt både företag och privata kunder.

Ulrika Wolff, f. 64, scenografassistent, rekvisitör, har varit lärling i Operans dekorateljéer och tidigare under 3 år arbetat vid Vadstena-Akademien med scenografi och dekormålning. Som assistent till Kerstin Rydh har hon scenograferat Medeltidsmuseet. Självtändigt har Ulrika svarat för scenografi och kostym i en rad sammanhang bl.a. på Operans scen Marionetten, "Utomjordiska teatern 1700" i Göteborg, Teater Sandino, Musik i Dalarnas "Längtan heter min arvedel" samt utställningen "Mocambique" i Stockholms kulturhus.

Vad är Vadstena-Akademien?

1. EN SOMMAROPERA-FESTIVAL

Sommartid ges omkring 25 operaföreställningar och ett antal konserter i de olika historiska miljöerna i Vadstena. Verksamheten grundades 1964 av sångläraren Ingrid Maria Rappe. I Vadstena hörs operahistoriens vingslag. Redan 1654 spelades opera på **Vadstena slott** — troligen för första gången i Sverige! Drottning Christina hade detta år inbjudit en stor operatrupp under ledning av kompositören Vincenzo Albricci. På flykt undan pesten lämnade de Stockholm och begav sig till Vadstena . . .

Vadstena Gamla Teater, byggd 1825 innanför klostermuren, är Sveriges äldsta privatbyggda teater.

Vadstena-Akademiens föreställningar är resultatet av

2. EN KURS FÖR BLIVANDE PROFESSIONELLA MUSIKTEATERARTISTER

Hundratals sångare har deltagit under åren, bland de etablerade t.ex. Curt Appelgren, Britt-Marie Aruhn, Björn Asker, Stefan Dahlberg, Helena Döse, Marianne Eklöf, Elisabeth Eriksson, Carl Johan Falkman, MariAnne Häggander, Hans Josefsson, Magnus Lindén, Lars Magnusson, Catharina Olsson, Anne-Sofie von Otter, Anita Soldh, Mikael Samuelsson, Monica Sjöholm, Carina Strandberg, Thomas Sunnegårdh, Iwa Sörenson, Per-Arne Wahlgren, Louise Werner, Gösta Zachrisson — bland de yngre t.ex. Thomas Lander, Hillevi Martinpelto, Lars Martinsson, Pia Marie Nilsson, Lena Nordin, Eva Maria Tersson.

Många av de musiker som deltagit i Vadstena är nu konsertmästare i vårt lands symfoniorkestrar. Regissörerna Göran Järvefelt, Torbjörn Lilliequist och Per-Erik Öhrn har alla gjort sina första uppsättningar i Vadstena, liksom även koreografen Mats Isaksson och dirigenten Arnold Östman, som innan han blev chef för Drottningholmsteatern under tio år var konstnärlig ledare i Vadstena.

Studierna i Vadstena, som bl.a. innefattar scenframställning, uppförandep Praxis och stilhistoria baseras på ett

3. "OPERA-ARKEOLOGISKT" FORSKNINGSSARBETE

Vadstena-Akademierna har en unik studie- och forskningsverksamhet, som röner riksomfattande och internationell uppmärksamhet. I The Times avslutades recensionen 1986 "British music colleagues wanting to break out of the operatic routine may care to note." Genom framtagning av verk ur europeiska arkiv, källkritiskt översättningsarbete, musikalisk analys, överföring till modern notskrift, instrumentation mm levandegörs en del av vårt kulturhistoriska arv. Hittills har 24 äldre operaverk framförts för första gången i modern tid i Vadstena, bland dem kan nämnas A. Stradellas "Salome" (som därefter spelats på ett tiotal platser i Europa), en rad verk beställda av drottning Christina, t.ex. "L'empio punito" — världens första Don Juan-opera — av A. Melani, 1669. Vidare kan nämnas Sveriges första operaförsök, den sk Narvabaletten "Balett bemängd med sång" från 1701, med musik av A. Düben, text N. Tessin, en tidigare ospelad Cimarosa-opera från 1785 "Il marito disperato" (Den gifte stackar'n) (TV-inspelning 1988). Fyra av Vadstena-Akademiens operauppsättningar har sänts i TV och flertalet i Sveriges Riksradio. Sommaren 1990 ges den svenska romantiska operan "Hertig Magnus och sjöjungfrun" av I. Hallström (1867) i repris med TV-inspelning.

Vadstena-Akademierna arbetar även med

4. NYSKRIVNA MUSIKTEATERVERK

Hittills har 13 nya operaverk uruppförts i Vadstena: S.E. Bäck, E. Eyser, W.W. Glaser, L. Horwath, S.D. Sandström, S.G. Schönberg från Sverige, L. Thybo från Danmark, O.A. Thommessen från Norge och Ian McQueen från Skottland. 1988 uruppfördes ett verk av den isländska tonsättarinnan Karólina Eiríksdóttir; 1989 blir det gästspel med TV-inspelning i Reykjavik. Thommessen kallade Vadstena-Akademierna för "nordens enda operallaboratorium". "We could learn a lot of their example . . ." avslutades recensionen 1986 i tidskriften Opera i London.

Vadstena-Akademierna arrangerar parallellt med operaprojekten

5. KURSER

"Rösten i sång och tal" för logoped, sång- och talpedagoger och röstintresserade läkare arrangeras under ledning av Ingrid Maria Rappe 1989 för elfte året i rad med lärare och föreläsare bl.a. från Lunds universitet och Kgl. Tekniska Högskolan. Kursen har ett par år varit universitetskurs (5 p). Torbjörn Lilliequists kurs "Scenisk sång" för avancerade unga sångare arrangeras för fjärde gången.

*

STYRELSE

Ordförande Eve Malmquist, vice ordförande John Zacharias, ständigt ledamot Ingrid Maria Rappe. Anders Agnemar, Ragnhild Danell, Nils Olof Franzén, Göran Grebbäck, Mauritz Horn af Åminne, Tommy Palmquist, Olof Rydbeck, Lars Rydberg, Gunnar Sträng, Anders Wiklund och Arnold Östman.

Konstnärlig ledare, regissör Per-Erik Öhrn. Administrativ ledare, producent Astrid Lande.
Forskningsledare Anders Wiklund.